

AKÇA KOCA KÜLTÜR PLATFORMU

“İNSANA DOST, FİKRE DOST”

EYLÜL

Kökler ve
Yeni Yollar

Eylülün açtığı kapı

Eylül, bir kapının yeniden açıldığı aydır. Çocuklar sınıflara, aileler gündelik düzene, şehirler yazın gevşeyen ritmine döner. Fakat geri dönüş hiçbir zaman başladığımız yere varmak değildir. Bir yaz boyunca gördüklerimiz, okuduklarımız ve kaybettiklerimiz bizimle birlikte o kapıdan girer. Bu sayıyı hazırlarken, birbirinden çok farklı konuların içinden aynı soru yükseldi: Yanımızda neyi taşıyor, geride neyi bırakıyoruz?

Okulların açılışı, meseleyi yalnız ders ve başarı üzerinden düşünmemize izin vermiyor. Bir çocuğun mutlu olma hakkı, bir öğretmenin ona bakışı, ana dilin eğitim içindeki yeri ve hocayla öğrenci arasındaki ilişkinin sınırları aynı masada duruyor. Canan Gönençay'ın Hollanda'daki çocuklar için verdiği emek, eğitimde bazen bir insanın ısrarının ne kadar çok hayatı etkileyebildiğini gösteriyor. Karamızrak'ın aile üzerine yazısı da başarıya koşarken ilişkiyi kaybetmemeyi hatırlatıyor.

Köklerini Bulan İnsan buluşması, bu soruyu aile tarihine doğru genişletti. Selanik'ten Anadolu'ya uzanan bir mübadele hikâyesinin İzmit'te anlatılması, geçmişin yalnız uzak bir tarih olmadığını gösterdi. Kitap, fotoğraf, bir isim ve bir hatıra; kuşaklar arasında yeniden konuşmanın yolunu açabiliyor. Aynı ay Hereke'de paylaşılan düğün sevinci de topluluğun hafızasına yeni bir aile başlangıcı ekledi. Kültür, böyle anlarda gündelik hayatın içinde görünür oluyor.

Yol yazılarımız bizi Tebriz'e, Prag'a, Viyana'ya ve Ayder'e götürüyor. Yazarlar gördüklerini anlatırken kendi şehirlerine de dönüp bakıyorlar. Korunmuş bir cephe, yaşayan bir müze, ihmal edilmiş bir dere ya da değişen bir yayla, yalnız o coğrafyanın meselesi olmaktan çıkıyor. Gezi, insanın bakışını eve geri taşıdığı ölçüde kalıcı bir öğrenmeye dönüşüyor. Tarih sayfalarında Sulu Kağan'ı yeniden hatırlamak da bu geniş hafızanın başka bir durağı.

Eylülün soruları teknoloji ve ekonomide daha güncel bir dille karşımıza çıktı. Kullandığımız yapay zekânın

anahtarı kimde? Bir finansal yapının görünürdeki getirisiyle içeride taşıdığı risk aynı şeyi mi anlatıyor? Bu yazılar, güveni sorgulamadan kabul etmenin maliyetini düşündürüyor. Merhamet, inanç, liyakat ve kamusal dil üzerine metinler de insanın başkasına yönelttiği sözle kendi sorumluluğu arasındaki mesafeyi tartışıyor.

Bu sayıda okuma hızını biraz değiştirdik. Her yazarımızdan seçtiğimiz bir yazıyı bütünüyle verdik; ayın diğer yazılarını geniş özetlerle aynı akışa kattık. Böylece bir düşünceyi son cümlesine kadar izlemekle, başka bir sese geçmek arasında yer açmak istedik. Yazılar yazarların kendi üslubunu ve görüşünü taşıyor. Seçti sayfaları ise Eylülün başka hangi sorularını konuştuğumuzu hatırlatıyor. Kitabı kapattıktan sonra sürececek bir sohbet olması dileğiyle. İyi okumalar.

Bu sayıda

02

Eylülün açtığı kapı

Editör yazısı

04

Kalabalığa Açılan Kapı

Konur Alp AKINCI

07

Çocuklarımız Mükkemel Mi, Mutlu Mu Olmalı?

Seyfettin KARAMIZRAK

09

Hereke’de paylaşılan sevinç

Platform haberi

10

Öğrenci-Hoca İlişkileri

Yunus Vehbi YAVUZ

12

Hayatını Türk Çocuklarının Eğitimine Adanmış Bir Melek

İlhan KARAÇAY

17

Yapay Zekânın Anahtarı Kimin Elinde?

Yunus ÖZEN

19

Geleceği Beklemekten Yorulmadınız Mı?

Zülfikar ÖZKAN

20

Namazda Kediye Tekme Atmak

Erdal GÜZEL

21

Türk Aydınından Tarihe Not: Hak, Adalet ve Vefa Buluşması

Sadık Kemal TURAL

22

Köklerini Bulan İnsan, İzmit’te

Platform haberi

24

Elif İle Şeref

Yaşar RAVANOĞLU AKDAŞ

26

(İran) Tebriz' den Geliyorum (1)

Murat YILDIRIM

28

Prag, Orta Avrupa’nın Diğer Bir Şehri

Halil İbrahim KAHRAMAN

30

Karadeniz Yaylalarından: Ayder Yaylası

M. Halistin KUKUL

32

Sulu Kağan’ı Tanımak

Naci KARA

33

Fonlarda Neler Oluyor ?

M. Fatih

35

Terör Öğütünün Amacı Egemenliği Paylaşmak

Nuri GÜRGÜR

36

Bırakın Şu Kıbrıs Türk’ünün Peşini, Düşün Yakamızdan

Atilla ÇİLİNGİR

37

Eylülden kalan sesler

Yazı seçkisi

38

Yazarlarımız

Bu sayının yazarları

Kalabalığa Açılan Kapı

Konur Alp AKINCI

01.09.2026

Yayoi Kusama'nın sanatını müzelerin dışına taşıyan eserleri, çağdaş sanatla izleyici arasındaki mesafeyi ortadan kaldırarak kalabalıklarla buluşuyor.

Müzenin önünde bekleyenlerin çoğunun telefonu elindedir. İçeri girdiklerinde aynaların, ışıkların ve tekrar eden biçimlerin arasında fazla vakitleri olmayacağını bilirler. Kimi hemen fotoğraf çeker, kimi bir an için ekrana bakmayı unuttur. Bir Reddit kullanıcısı, Washington'da gördüğü Kusama sergisinin kendisini yeniden çocuk gibi hissettirdiğini yazmıştı. Sanat üzerine uzun uzun konuşmayan birinin ağzından çıkan bu cümle, Yayoi Kusama'nın başarısını hayli iyi anlatıyor.

Kusama'nın 14 Ağustos'ta Tokyo'da, 97 yaşında öldüğü 27 Ağustos'ta açıklandı. Haber gecikmeli gelince, dünyanın birçok yerindeki müzeler, sanatçılar ve sergi ziyaretçileri aynı anda ona veda etmeye başladı. Paylaşımlarda noktalar, aynalar ve balkabakları vardı. Fakat biraz dikkatli bakınca, insanların bunlardan daha çok bir karşılaşmayı anlattığı görülmüyordu: İlk kez girdikleri bir müze, çocuklarıyla gezdikleri bir sergi, yıllarca unutamadıkları birkaç dakika.

Bir sanatçının eserinin bu kadar geniş bir kalabalığa ulaşması küçümsenecek bir şey değildir. Çağdaş sanatın kapısında çekingenlik yaratan bir eşik vardır. İnsan bazen içeride kendisinden başka herkesin neye bakacağını bildiğini sanır. Kusama bu tedirginliği azalttı. Onun odalarına girmek için sanat tarihi bilmek gerekmiyordu. Işık çoğalıyor, beden görüntünün parçasına dönüşüyor, insan bulunduğu yeri gözleriyle sinayamıyor. İlk temas doğrudandı.

Noktanın bu kadar işe yaramasının bir sebebi de sadeliğidir. Çocuk kâğıda koyabilir, ressam koca bir tuvali onunla doldurabilir. Uzakta duran bir yıldız gibi de görünür, derideki bir iz gibi de. Kusama bu basit biçimi yüzeyde bırakmadı. Çoğalttıkça bakışı yordu; tek tek seçilemeyen noktalar, insanın kendisini büyük bir kalabalığın içinde küçücük hissetmesine yol açtı. Zor bir duyguyu, açıklama istemeyen bir görüntüye çevirdi.

Bu kolaylık, eserin kolay olduğu anlamına gelmez. Nokta onun elinde sevimli bir süsten önce tekrardı; durmadan geri gelen görüntülerin, korkunun ve benliğin sınırlarını kaybetme duygusunun işaretiydi. Kumaştan yaptığı çıkıntılarla kapladığı koltuklar ve ayakkabılar da neşeli dükkân eşyaları değildi. Erkekliğin hüküm sürdüğü bir sanat çevresine karşı hem alaycı hem huzursuz edici işlerdi. 1960'larda

düzenlediği çıplak bedenli gösterilerde Vietnam Savaşı'nı protesto etti. 1966'da Venedik Bienali'nin dışında ayna küreleri iki dolara satmaya kalkması, sanat piyasasına yöneltmiş şakacı bir itirazdı.

1929'da Matsumoto'da doğan Japon bir kadının, 1950'lerin sonunda New York'a gidip bu dili kurması başlı başına cesaret isterdi. O sırada şehrin galerileri ve sanat tarihi anlatıları büyük ölçüde erkeklerin, çoğu kez de Batılı erkeklerin adıyla doluydu. Kusama'nın yaptığı ağ resimleri, yumuşak heykeller ve yerleştirmeler başka sanat akımlarına kolayca eklenebilirdi. Kendisi ise hiçbirine bütünüyle sığmadı. MoMA'nın bugün 112 eserini çevrimiçi göstermesi, bu uzun yolun başında sahip olmadığı kurumsal yerin küçük bir ölçüsüdür.

Kadın bedeninin çoğu zaman bakılan nesne olduğu bir dönemde, seyirciyi eserin içine çağırması da önemliydi. Aynada yalnız sanatçının kurduğu düzen değil, bakan kişinin yüzü ve bedeni de çoğalıyordu. Seyirci güvenli bir mesafede duramıyor, görüntünün içine karışıyordu. Daha sonra eğlenceli bir sergi biçimi gibi görünen bu tercih, ilk yapıldığında otoriteyi paylaşmak demektir. Eser duvarda tek başına durmuyor; içeri giren insanla tamamlanıyordu.

Başarısı düz bir çizgi izlemedi. New York yıllarındaki görünürlüğün ardından Japonya'ya döndü ve uzun süre uluslararası sanat dünyasının kenarında kaldı. Venedik'te izinsiz açtığı işten 27 yıl sonra, 1993'te Japonya'yı aynı bienalde resmen temsil etti. Büyük sergiler ve geniş tanınma daha sonra geldi. Ölümünden birkaç hafta önce kapanan Köln sergisini 480 binden fazla kişi gezdi. Melbourne'deki 2024-25 sergisi ise 570 bin ziyaretçiyle müzenin biletli sergiler rekorunu kırdı. Bu rakamlar sanatın değerini hesaplamaz; yalnız geç gelen ilginin büyüklüğünü gösterir.

Bugün ilk sergisini açamayan ya da elli yaşına gelip hâlâ görülmediğini düşünen biri için Kusama'nın hayatında teselli edici bir taraf var. Tanınmak için otuz yaşın altında olmak gerektiği fikrini bozan örneklerden biridir. Elli, altmış, yetmiş yaşından sonra da yeni bir dönem açılabilirliğini gösterdi. Buradaki ders, sabredene mutlaka şöhret verileceği değildir. Sanat dünyası adil çalışmaz. Yine de ilgi gelmeden önce de işin sürdürülebileceğini, bir ömrün tek bir parlak

Kalabalığa Açılan Kapı

mevsimden ibaret olmadığını onun hayatında açıkça görüyoruz.

Geç gelen ilginin bir başka sonucu, daha önce kenarda tutulmuş sanatçıların geçmişe doğru yeniden okunmasıdır. Kusama'nın 1960'lardaki işleri sonradan yalnız pop sanatının renkli bir komşusu sayılmadı; sadelik arayan resimle, kadınların erkek egemen çevreye itirazıyla ve seyircinin katıldığı gösterilerle birlikte ele alındı. Bu yeniden okuma onun bütün haklarını yıllar sonra teslim etmiş değildir. Yine de sanat tarihinin değişmez bir isim listesi olmadığını gösterir. Listeyi hazırlayan kurumlar da zamanla kendi kör noktalarını fark eder.

Bu kadar uzun üretimi yalnız acıyla açıklamak haksızlık olur. Kusama 1977'den itibaren kendi isteğiyle bir psikiyatri hastanesinde yaşadı; stüdyosu yakındaydı ve her gün çalışmaya devam etti. Bu hayatı “delilikten doğan deha” hikâyesine çevirmek kolay, fakat yanlıştır. Ruhsal sıkıntı bir yetenek belgesi değildir. Acı da kendi başına eser üretmez. Yıllar boyunca atölyeye gidip dönmek, taslak hazırlamak, boyamak ve yeniden başlamak için disiplin gerekir. Onun mirasında hastalık kadar emek de görülmelidir.

Üstelik tekrar, dışarıdan bakıldığında sanıldığı kadar rahat bir yol değildir. Aynı işarete dönmek, kendini kopyalamakla sonuçlanabilir. Kusama bazen bu sınıra yaklaştı, bazen de ölçüyü, malzemeyi ve seyircinin yerini değiştirerek işareti yeniden kurdu. Dokuz yüze yakın resimden oluşan My Eternal Soul dizisini seksenli ve doksanlı yaşlarında üretmesi, geç dönemini yalnız eski ününün geliriyle geçirmedişini gösteriyor. El elden yardım aldığı büyük bir atölye düzeni vardı; buna rağmen kararın, ısrarın ve günlük çalışmanın merkezi oydu.

Resimle yetinmedi. Romanlar, hikâyeler ve şiir kitapları yazdı. Matsumoto Şehir Sanat Müzesi'nin veda metni bu yönünü özellikle anıyor. Görsel işlerinin gölgesinde kalan yazıları her zaman aynı güçte bulunmadı; yine de zihnindeki tekrarın kelimelerle nasıl başka bir şekle büründüğünü gösteriyorlar. Sanat tarihi başlıklarına sığmayan bir insanın, kendini anlatmak için birden fazla yol araması şaşırtıcı değil.

Kusama'nın geç dönem ünü elbette pürüzsüz bir başarı hikâyesi değildi. Bir süre sonra sergi kuyruğu eserin önüne geçti. Aynalı odada geçirilen doksan saniye, sosyal medyada paylaşılacak bir fotoğrafın hazırlığına dönüştü. Lüks markalarla yapılan çalışmalar noktaları çantalara, vitrinlere ve mağaza cephelerine taşıdı. Sebastian Smee'nin sert değerlendirmesi, dönemin itiraz eden sanatçısıyla son yılların sıkı yönetilen markası arasındaki kopuşa dikkat çekiyor.

Bu eleştiride doğruluk payı var. Her yerde görünen iş, zamanla kendi sesini kaybedebilir. Müze de ziyaretçi sayısını eserin anlamından daha çok konuşmaya başlayabilir. Fakat kalabalığı yalnız “selfie peşindeki insanlar” diye küçümsemek de kolaycılıktır. Sanatla ilk bağı bir aynalı odada kuran genç, oradan bir resme ya da kitaba geçebilir. Geçmese bile yaşadığı şaşkınlık değersiz sayılmaz. Müzeye gelen herkes sınava girmek zorunda değildir.

Kusama'nın geniş kitleye ulaşması, çağdaş sanatın ciddiyetini bozmadı; ciddiyet adına kurulmuş bazı duvarları inceltti. Bunu yaparken piyasanın iştahından yararlandı, piyasa da ondan fazlasıyla yararlandı. İki olgu aynı anda doğru olabilir. Nitekim sanat çevresinden veda mesajlarında yakın dostları onun mizahını ve çalışma gücünü anlatırken galeriler rekor kalabalıkları da hatırlatıyordu. Dostlukla satış rakamı, yasla tanıtım dili birbirine karışmıştı.

Ölümünden sonra yeniden açılan başka bir dosya daha var. Kusama'nın geçmişteki kitap ve oyunlarında Siyahlara ilişkin aşağılayıcı, insanı bedene ve kalıplaşmış özelliklere indirgeyen ifadeler bulunuyor. Bunlar dönemin dili denilerek geçiştirilemez. 2023'te yaptığı açıklamada incitici sözlerinden dolayı derin pişmanlık duyduğunu söyledi ve özür diledi. San Francisco Chronicle'ın aktardığı metin açıktır; özrün geç ve yetersiz bulunduğu da açıktır.

Bu bilgi, onun eserlerini görmezden gelmeyi zorunlu kılmıyor. Görkemli bir sanat hayatı da o sözleri silmiyor. Reddit tartışmalarında kimi insanlar sergilerde duydukları sevinci anlattı, kimileri bu ırkçılığın müzelerde yıllarca neden açıkça konuşulmadığını sordu. Bence ikinci soru önemlidir. Bir sanatçıyı korumanın yolu kusurlarını saklamak değildir. Eserle birlikte rahatsız edici kaydı da göstermek, seyirciye güvenmektir.

Özrün samimiyetine dair kesin hüküm kurmak da benim işim değil. Metin ortada, eleştiriler ortada. Kurumların yapabileceği daha somut bir şey var: biyografi panolarında yalnız başarıları sıralamamak, kitapların farklı baskılarında nelerin çıkarıldığını belirtmek, tartışmayı eğitim programlarına taşımak. Böyle davranıldığında, sergi bir temize çıkarma törenine dönmez. Seyirci hem eserin sevincini hem onu yapan insanın ağır yanılığını birlikte düşünebilir.

Kusama'yı kusursuzlaştırmaya ihtiyaç yok. Zaten eserlerinin gücü, kusursuz bir hayattan gelmiyor. Küçük, kişisel ve kimi zaman ürkütücü bir işareti aldı; tuvale, kumaşa, odaya ve sokağa taşıdı. Aynı hareketi yıllarca yineledi. Sonunda o işaret, onu hiç tanımayan insanların kendi hatıralarına karıştı.

Kalabalığa Açılan Kapı

Bu nedenle geriye kalan mirası yalnız benekler ve aynalarla tarif etmek eksik kalır. Kusama, kapalı bir çevrenin konuştuğu sanatı bedensel bir karşılaşmaya çevirdi. Çocuklar, yaşlılar, ilk kez müzeye girenler ve sanat eğitimi almamış insanlar onun işlerinin içine yürüyebildi. Bazıları yalnız fotoğraf çekti. Bazıları odadan çıkınca ışığın kendisini neden bu kadar etkilediğini düşündü. Hangisinin daha değerli olduğuna dışarıdan karar veremeyiz.

Müzedeki kısa süre bittiğinde görevli kapıyı açar. Ziyaretçi yeniden koridora çıkar. Telefonunda birbirine benzeyen onlarca görüntü olabilir. Yine de bazen ekranda bulunmayan bir şey kalır: Bir anlığına kendi sınırını kaybetmiş olmanın tuhafılığı. Kusama'nın kişisel korkusundan yaptığı iş, o anda hiç tanımadığı birinin hafızasına yerleşir. Uzun ömrünün asıl izi bana göre oradadır.

Çocuklarımız Mükkemel Mi, Mutlu Mu Olmalı?

Seyfettin KARAMIZRAK

27.09.2026

Mükemmel ebeveyn olmaya çalışmak yerine mutlu ve huzurlu bir bağ kurmak önemlidir. Çocukların hatasız değil, yeterince iyi ebeveynlere ihtiyacı vardır.

Anne baba olmak zordur; kendi kendine yetmeyen bir çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak ve onu hayata hazırlamak, bir yetişkinin üstlenebileceği en büyük sorumluluktur. Anne baba olmanın en zorlu yanlarından biri de, “yeterince iyi bir anne baba mıyım?” sorgulamasıdır.

“Mükemmel anne babalık yoktur” diyor Prof. Dr. Neriman Samurçay ve “Kendini mükemmel sanan anne babalar vardır, ama mükemmel anne babalık yoktur” diye ekliyor.

Bir başka uzman, Leyla Navaro, “Beni Duyuyor musun?” adlı kitabında; “Diğer meslekler deneme yanılmayı kaldırabilir ancak anne babalık mesleğinde deneme yanılmaların sonucu ne yazık ki çok ciddidir” diyerek konunun önemini vurguluyor. Aynı kitapta söylenen şu sözleri de hatırlatalım; “İnancımız, mükemmel anne babanın mükemmel çocuk yetiştirdiği değil, mutlu anne babanın mutlu çocuk yetiştirdiğidir”.

Samurçay’a göre, öğrenilenle yapılanlar arasındaki çelişki, öğrenilenin özümseme, özümsememesine bağlıdır. Bu da bir anlamda, insanın neyi, niçin öğrendiğini çok iyi bilmesi demektir. Bilgiye, sorunları fark edebilmek için ihtiyacımız var. Kendimizi yetersiz bulup suçlayarak, çocuğumuzla ilişkimizde yeni sorunlar açsın diye değil, Çünkü farkındalık, çözüme ulaştırmayı kolaylaştırıyor. Unutmayın. Kendinizi suçlamakla geçirdiğiniz saatler çocuğunuzla geçirebileceğiniz mutlu dakikalardan alınıyor.

Pembe dizilerdeki gibi bir hayat beklemeyin! Çocuğun gelişim sürecinde sorunlar yaşanması normaldir. Her şeyden önemlisi, bu sorunların fark edilip, fark edilmediğidir. Anne babalar işte bu noktada, sorunları fark etme noktasında, duyarlı olmalıdır. Anlamak, çocuğuyla başarılı bir ilişki geçirmek isteyen anne babaların elindeki en büyük GÜÇTÜR.

Ancak bir de anlaşılma gereksinimi var. Anlaşılacak çocuklar kadar her anne babanın da hakkı. Anne baba olarak yorulduğunuz, yalnız kalmak istediğinizi dile getirebilmelisiniz. Herkesten önce kendinize. Bu sadece size değil, çocuğunuza da iyi gelecektir. Çünkü

çocuklar, karşılarında yıkılmaz kayalardansa, kendileri gibi insanlar görmekten hoşnut olacaklardır.

Anne babanın çocukla kurabileceği en iyi ilişki biçimi, içtenliğe, sevgiye ve temel bir güven duygusuna dayanır. Bir kez bu duygu karşılıklı olarak oluştuktan sonra, hayat herkes için çok daha kolay olacaktır. “Dozajı iyi ayarlayarak çocuğunuza acınızı, kızgınlığınızı göstermekten kaçınmayın”. Siz kendinizi ne kadar açık ve rahat ifade edebilirsiniz, çocuğunuz da aynı beceriyi o ölçüde kazanacaktır.

Peki, hedef mükemmel değil mutlu anne babalar olmak ise, bu nasıl sağlanır? Samurçay, bu yolda şu çabaların önemini vurguluyor; “İçgüdüsel” yanımızı, bir başka ifadeyle içimizdeki çocuğu keşfetmeli ve zaman zaman serbest bırakabilmeliyiz. Anne babalığı sadece kuralları aktarmak gibi kabul etmemeliyiz. Anne babalık “çalış” demek kadar, oturup gayet doğal bir biçimde çocukla oynayabilmek, bundan zevk alabilmek demektir.

Hepimiz çocuk yetiştiriyoruz ve bunu yaparken elimizden gelenin en iyisini yapmaya çaba gösteriyoruz. Hata yapmıyor muyuz? Elbette yapıyoruz bazen yaptığımızı bilerek ya da bilmeyerek. Çocuk yetiştirmek konusunda ideal olan davranışlar kitaplarda yazsa da kendi çocuğuna uygulamak farklı oluyor. Oysa zaman su gibi akıp geçiyor, göz açıp kapayıncaya kadar büyüyor çocuklarımız. Bu yüzden onlar büyüdüklerinde keşke dememek için daha sabırlı daha hoşgörülü ve daha bilinçli davranmamız gerekiyor.

Çocuk kitapları yazar, başarı koçu Diane Loomans diyor ki; “Çocuğumu yeniden yetiştirmem mümkün olsaydı”:

Ona işaret parmağımı kaldırıp yasaklar koymak yerine, parmaklarıyla resim yapmayı öğrettirdim.

Hatalarını daha az düzeltir, onunla daha çok yakınlık kurmaya çalışırdım.

Daha bilgili olmaya çalışır, ona daha çok şefkat gösterirdim.

Onunla daha çok yürüyüşlere çıkar, uçurtmalar uçururdum.

Onunla kırlarda koşar, yıldızları seyredirdim.

Çocuklarımız Mükkemel Mi, Mutlu Mu Olmalı?

Onu daha çok kucaklar, daha az hırpalardım.

Ona karşı katı davranmaz, onu daha çok yüreklendirirdim.

Önce benlik saygısını kazanmasını sağlar, bir ev sahibi olmayı daha sonra düşünürdüm.

Ona güce karşı sevgi duymak yerine, sevginin gücünü öğretirdim.

Mükemmel ebeveyn olmaya çalışmak yerine, çocuğunuzla kurduğunuz bağda huzuru ve huzurlu bir iletişimi seçmek, hem sizin hem de çocuğunuzun ruh sağlığı için çok daha değerlidir. Mükemmeliyetçilik düşüncesi sürekli bir kaygı ve tükenmişlik duygusu oluşturur. Mutlu ebeveynler hatalarını kabul eder ve bundan korkmazlar. Çocuklar hatasız robotlar değildir, insan olan, hata yapan ama telafi eden ebeveynlerden hayatı öğrenirler. Çocuk doktoru, çocuk psikolojisi ve psikanalizi alanında ünlü, yazar Donald Winnicott'un da belirttiği gibi: "Çocukların hatasız değil, yeterince iyi ve sevgisini hissettiren anne babalara ihtiyaçları var." Sevgiyle kalın...

EYLÜL SEÇKİSİ

Okullar Açılırken 2026

Seyfettin KARAMIZRAK

Karamızrak, yeni eğitim yılını güvenli okul, kayıt düzeni, kantin denetimi, ücretsiz kaynaklar ve veli görüşmeleri üzerinden değerlendiriyor. Bakanlığın genelgesinde yer alan ilkelerin kâğıt üzerinde kalmaması için denetimin gerekli olduğunu savunuyor. Kayıt bölgesini aşma yollarını, ailelere yüklenen ek kitap maliyetlerini ve gıdada kâr kaygısıyla büyüyen riskleri örnek veriyor. Öğretmenin temsil sorumluluğu ile okul yönetiminin uygulama tutarlılığını da aynı çerçevede ele alıyor. Yazı, eğitim niteliğinin yalnız ders içeriğinde değil; çocuğu çevreleyen güven, erişim, maliyet ve kurumsal ciddiyet içinde belirlendiğini hatırlatıyor.

[YAZININ TAMAMINA GİT >](#)

EYLÜL SEÇKİSİ

Türkiye'nin Kitap Okuma Haritası-2

Seyfettin KARAMIZRAK

Karamızrak, okuma kültürü araştırmasının ikinci bölümünde kitabın nasıl seçildiğine, evde ne kadar kitap bulunduğu ve kütüphaneden yararlanma alışkanlığına bakıyor. Tavsiyeyle seçim yaygın; düzenli okur ile güçlü bir ev kitaplığı arasında ise belirgin bir ilişki var. Yazarın aktardığı araştırma, kütüphanelerin bilindiği hâlde az kullanıldığını, okuma alışkanlığının çoğunlukla kişinin kendi çabasıyla oluştuğunu gösteriyor. Sonuçları tek tek yüzdelerden ibaret görmeyen yazı, okuru evdeki raf, günlük okuma süresi ve çocukların kitaba erişimi üzerine düşünmeye çağırıyor. Kültürel gelişmişliğin küçük ama sürekli okuma davranışlarıyla kurulduğunu hatırlatıyor.

[YAZININ TAMAMINA GİT >](#)

Hereke'de paylaşılan sevinç

Sena Büker ve Ömer Maçil'in düğününde aileler, dostlar ve platform üyeleri bir araya geldi.

Körfez Marmara Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı Esener Maçil'in oğlu Ömer Maçil ile Sena Büker'in Hereke Kültür Merkezi'ndeki düğünü, Eylülün platform hafızasına sevinçli bir başlangıç olarak girdi. Törene Akça Koca Kültür Platformu Başkanı Hasan Uzunhasanoğlu, KOVIAD Başkanı Harun Reşit Kocagöz ve farklı mesleklerden çok sayıda dost, aileleriyle katıldı.

Bir topluluğu bir arada tutan bağ, ortak fikirlerin yanında böyle günlerde paylaşılan heyecanla da güçleniyor. Sena ve Ömer çiftine mutluluklar diliyoruz.

7 EYLÜL 2026 / PLATFORM HABERİ

Aileler ve platform dostları, genç çiftin mutluluğuna birlikte tanıklık etti.

[HABERİN TAMAMINI AÇ >](#)

Öğrenci-Hoca İlişkileri

Yunus Vehbi YAVUZ

11.09.2026

İlim yolunda hocaya saygı şarttır, vicdani kanaatler ise özgürce savunulmalıdır. Aslolan peygamber mirası ilmi hakkıyla öğrenmektir.

Öğrenci, hocasına karşı son derece hürmet göstermeli, gayet alçak gönüllü davranmalıdır. Fakat, iş vicdani kanaat ve düşünceye gelince edep ve saygı kuralları çerçevesinde kendi fikrini serbest bir şekilde söyleyebilmelidir. Düşünceyi ifade etmek başka şahsiyete saygı göstermek başkadır. Hocanın fikrine katılmamak, ondan farklı düşünmek ona saygısızlık değildir. İmam Ebû Yusuf, İmam Muhammed, hocaları olan İmam Âzam'a karşı bu noktada çok güzel örnekler vermişlerdir. Örneğin; İmam Muhammed hocası imam Ebû Hanife'nin bir düşüncesine muhalif düşünce ileri sürerken, delilsiz bir düşünce ileri sürmenin fikirler üzerinde baskı olacağını söyleyebilmiştir. İmam Âzam da hayatı boyunca, yatakta yatarken saygısından dolayı ayaklarını hocası İmam Hammad'ın evine doğru uzatmamıştır. Fakat buna karşılık, dini ve dünyevi konularda 83000 meselede içtihatla bulunurken hocasını taklit etmemiş, belki kendi vicdanî kanaatlerini ortaya koymuş, böylece vicdanî sorumluluğunu yerine getirmiştir.

İmam Muhammed'in, kendi ictihadı ile alay eden öğrencisine, ilminin faydasını göremeyiş şeklinde beddua ettiğini hatırlamak lazımdır. Ömür nefeslerinin tüketildiği en güzel saha ilim sahasıdır. İnsanların en hayırlıları, en iyileri ve faziletlipleri hep ilim tahsili ile meşgul olmuşlardır. Allah'ın halili vasfını kazanan İbrahim Aleyhisselama bakın. Peygamberliğinden önce bilgi sahibi olmak için nasıl mücadele etmiş ve çaba harcamış, en güzel bir şekilde aklını kullanmıştır? İlim öğrenme ve aklı kullanmada onun bu araştırması bütün Müslümanlar için bir örnek teşkil etmektedir. Yüce Allah, İbrahim Aleyhisselam'ın bu faaliyetini bize şöyle hikaye etmektedir: İlk olarak; "İbrahim Aleyhisselam üzerine gece vakti girince, bir yıldız gördü ve 'Bu benim Rabbimdir' dedi. Sonra yıldız batınca ay doğdu ve ay için aynı sözü söyledi. Ay da batınca bunların rab olamayacağını anladı. Daha sonra intikal etti. Güneş de batınca onun da rabbi olamayacağını bildi. İşte böylece O'nun düşüncesi bir şeyden başka bir şey intikal ederek çok açık burhan ve deliller yardımı ile amacına ulaşmış ve şöyle demiştir: 'Gerçekten ben, gökleri ve yeri yaratan eşsiz Rabbime karşı yüzümü döndürdüm; ben O'na ortak koşanlardan değilim.'" İşte İbrahim Aleyhisselam, ilimde ve fikirde bu seviyeye ulaşınca

Allah Teala kendisini üstün övgülerle öğmüş; şöyle buyurmuştur:

"İşte böylece bir İbrahim'e göklerin ve yerin melekûtunu /hükümdarlığını gösteririz." (En'am, 6/75) ; "Bu bizim hüccetimizdir, onu İbrahim'e verdik. Dilediklerimizi derece bakımından kat kat yükseltiriz. Her bilgi sahibinin üstünde bilgin vardır." (En'am, 6/83)

Sonra İbrahim Aleyhisselam, mebde' başlangıç/yaratılış bilgisini tamamlayınca ahiret bilgisini elde etmeye başladı. Yüce Allah bu konuda şöyle buyurdu: "Hatırla ki; İbrahim (A.S.) şöyle demişti: 'Rabbim bana göster, ölüyü nasıl dirilttiğini.' Yüce Allah: 'İnanmadın mı?' buyurunca: 'Evet, fakat kalbimin tatmin olması için...' cevabını vermişti." İşte böylece İbrahim Aleyhisselam, bu şekilde öğrenme işini tamamlayınca öğrendiklerini öğretmeye başlamış; kavmine şöyle demiştir: "Şu tapındığınız şekiller/heykeller nedir?" O bu tebliğ işini bazen devlet başkanına karşı yapmıştır. Kur'an bu durumu da bize haber vermektedir: "Allah kendisine yönetim verdi diye, ilahlık iddiasında bulunup Rabbi hakkında İbrahim ile tartışan kimseyi görmedin mi?" Diğer Peygamberler de İbrahim Aleyhisselam'ın yolunu izlemişlerdir. Özellikle bizim Peygamberimiz Hz. Muhammed Aleyhisselam da öğrenme ve öğretmekle meşgul olmuştur. Hatta kendisi, bir muallim olarak gönderildiğini ifade etmiştir. Peygamberlerde eğitim ve öğretimin hedefi, halkı düşünmeye sevk ederek irşat etmek ve yüce Allah'ın nimetlerine nail olmalarını sağlamaktır. O halde, kardeşlerim! Peygamberlerin ilim öğrenme ve öğretmedeki hedefi bizim de hedefimiz olmalı, onların yolu bizim rehberimiz olmalıdır. Hasımlarımızın karşısına, özellikle düşünmeye sevk edecek ve karanlık taassupları sarsacak güçlü fikirlerle ve sağlam bilgilerle donatılmış olarak çıkmalıyız. Fakat asla duygusal hareket etmemeliyiz.

Başarıyı Allah'a kusuru kendimize izafe etmeliyiz. Duyguların karıştırıldığı yerde irşat gerçekleşmez. Fahr Er-Razi, ilmin üstünlüğü ve cehaletin eksikliği konusunda şöyle diyor: "Bil ki, ilmin olgunluk ve şeref, cehaletin ise noksanlık sıfatı olduğu bütün akıl sahipleri tarafından zaruri olarak teslim olunmuş bir durumdur. Nitekim şöyle denilmiştir: Âlim bir kimseye 'Ey cahil'

Öğrenci-Hoca İlişkileri

denilse bunun yalan olduğunu bildiği halde, üzülür. Buna karşılık cahil bir kimseye de 'Ey âlim!' denilse yalan olduğunu bildiği halde bundan memnun kalır." İlimin diğer üstünlükleri yanında, Allah'ın dinini ve şeraitini korumak ve yaşatmak için, kendimizi ona adamamız en büyük şeref olarak bize yetmez mi? Çünkü ilmin devam ve bekası âlimler sayesinde ancak mümkündür. İşte bu sebeple, âlimler peygamberlerin varisleri olmuşlardır. Değerli kardeşlerim! Esas hedefimiz Peygamberlerin varisi olan âlimlerden olabilmek için bütün gücümüzü harcamak olmalıdır. Gerçek anlamda ilim öğrenmek, ancak âlimlerin ağızlarından almakla mümkün olur. Gerçek ilim, ancak fazilet ve kemal sahibi muhterem âlimlerin dudaklarından dinlemek suretiyle elde edilir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.) bu konuda şöyle buyurmuştur: "İlmi kişilerin ağızlarından alın." Zira ilim olmasa, isteyen istediği gibi atıp tutabilir, yalan yanlış şeyler söyleyebilirdi. Âlimler ilim sayesinde insanlara hidayet rehberi olmaktadır. Tarih boyunca, âlimlerin, ilmi bir silsile izleyerek birbirinden aldıkları, dinleyerek, dokunarak, huzurunda bulunarak aldıklarını görmekteyiz. O halde, ilim öğrenebilmek için mutlaka ilim ve kemal sahibi bir âlimin önünde diz çökmek ve onun hem gönlünden hem de dilinden ilim almak gerekmektedir. İlim silsilesinin devam ettirilmesini bir hayat prensibi edinmeliyiz. Yüce Allah, ülkemize, yaşadığımız beldelere ilmi yerleştirsın ve ilim nuru ile insanları aydınlatsın. Âmin.

EYLÜL SEÇKİSİ

Kadere İman

Yunus Vehbi YAVUZ

Yavuz, kader kavramının ölçü ve ilahi takdir anlamını, insanın kendi teşebbüsünden ayırarak açıklıyor. Düşünmek, danışmak, planlamak, araştırmak ve çalışmak kula düşen görevler; gücün yetmediği sonucun Allah'a bırakılması ise tevekkülün alanı. Çiftçinin toprağı ekmesi ve tüccarın pazar araştırması gibi gündelik örneklerle, edilgenliğin kader diye benimsenmesine karşı çıkıyor. Babadan kalma meslek veya alışkanlığın değişmez bir yazgı sayılmaması gerektiğini vurguluyor. Yazının temel mesajı, sorumluluğun inançla ertelenemeyeceği: Kişi emeğini, kararını ve yönünü üstlenmeli; insanın fiili ile ilahi takdiri birbirine karıştırmamalı.

YAZININ TAMAMINA GİT >

KAYNAK YAZIYI AÇ >

EYLÜL SEÇKİSİ

İSLAMÎ İLİMLERİ YAŞATMAK

Yunus Vehbi YAVUZ

Yavuz, din hizmetine adım atan gençlere ilim, vakar ve ihlas ekseninde sesleniyor. Toplumun din görevlisinin şahsında bir kurumu ve inancı gördüğünü, bu yüzden küçük davranışların bile büyük temsil sorumluluğu taşıdığını belirtiyor. Sağlam kaynaklara dönmeyi, her gün çalışmayı, fetva verirken yeniden düşünmeyi ve gerektiğinde 'bilmiyorum' diyebilmeyi öğütüyor. Maddi çıkar ve siyasi yakınlık karşısında ilmin bağımsızlığını; formalite ve şekilcilik karşısında özü korumayı savunuyor. Yazı, bilginin yalnız diploma ile tamamlanmadığını, öğrenme disiplininin ve insanı incitmeyen irşat üslubunun meslek boyunca sürmesi gerektiğini hatırlatan kapsamlı bir meslek ahlakı çağrısı.

YAZININ TAMAMINA GİT >

EYLÜL SEÇKİSİ

İslam İlim Dinidir

Yunus Vehbi YAVUZ

Yavuz'un kısa ve yoğun yazısı, İslam'ın ilim ve düşünceye verdiği önemi hatırlatıyor. Hukuk usulünden eğitim yöntemine uzanan klasik eserleri anarak, geçmişte bilginin yalnız birikim değil yöntemle de desteklendiğini gösteriyor. Yazar, sonraki dönemlerde yalnız amel ve zikre yönelip ilim yolunun ihmal edilmesinin dünya-ahiret dengesini zayıflattığını savunuyor. Bilmedikleri soruyla karşılaşanların kesin hükme koşmak yerine sınırlarını kabul etmesi gerektiğini vurguluyor. Böylece bilgiye saygı ile tevazu aynı cümlede buluşuyor. 'Öğrenci-Hoca ilişkileri'nin özündeki bağımsız düşünme ve saygı dengesine kısa bir eşlik niteliğinde.

YAZININ TAMAMINA GİT >

Hayatını Türk Çocuklarının Eğitimine Adanmış Bir Melek

İlhan KARAÇAY

20.09.2026

Canan Gönençay, Türkçe ana dilli çocukların eğitim sisteminde kaybolmaması, kendi dillerini akademik düzeyde öğrenmesi ve Türkçeyi bitirme sınavı dersi olarak değerlendirebilmesi için mücadele ediyor.

Hollanda'da 20 yılı aşkın süredir dil eğitimi veren Canan Gönençay, Türkçe ana dilli çocukların eğitim sisteminde kaybolmaması, kendi dillerini akademik düzeyde öğrenmesi ve Türkçeyi bitirme sınavı dersi olarak değerlendirebilmesi için mücadele ediyor.

Marmara Üniversitesi Dil Fakültesi mezunu olan Gönençay; Türkçe, İngilizce ve Türkçe konuşanlara Hollandaca dersleri veriyor. vmbo, havo ve vwo öğrencilerini Türkçe bitirme sınavına hazırlıyor.

Canan Gönençay'ın son çağrısı doğrudan Hollanda'daki okul yöneticilerine yönelik: "Türkçe ana dilli öğrencilerinize, ana dillerini bitirme sınavı dersi olarak seçme fırsatı tanıyın. Gerekli eğitim ve sınav sürecinin tamamını üstlenebilirim."

NOS'un yayınladığı bilgilere göre Gönençay, yüz yüze ve çevrim içi olmak üzere 13 ayrı okulda Türkçe dersi veriyor. Den Haag'daki Johan de Witt'te bir sınıfın tamamını, Zwolle'deki Deltion Sprint Lyceum'da ise yaklaşık 20 öğrenciyi sınava hazırlıyor.

Türkçe bitirme sınavına giren öğrenci sayısı 2022'de yalnızca 91 iken son sınav döneminde 338'e yükseldi. Canan Gönençay'ın paylaştığı 2026 sonuçlarında havo öğrencilerinin not ortalaması 7,8, vwo öğrencilerinin ortalaması ise 7,9 oldu.

Hollanda'ya gelesi yalnızca bir ay olan 14 yaşındaki Türk öğrenci, Canan Gönençay'ın da katkıda bulunduğu doğru ve kişiye özel eğitim desteği sayesinde bir öğretim yılı içinde vwo düzeyine geçmeyi başardı.

Değerli Okurlarım,

Bazı insanlar vardır, yaptıkları işi yalnızca meslek olarak görmezler. Kendilerine verilen görevin sınırları içinde kalmaz, karşılarına çıkan her çocuğun geleceğini kendi sorumlulukları gibi kabul ederler.

Bir çocuğun başarısızlığına "Yapamadı" diyerek sırtlarını dönmezler. Önce o çocuğun nereden geldiğini, hangi dili konuştuğunu, daha önce nasıl bir eğitim aldığını ve içinde hangi yetenekleri taşıdığını anlamaya çalışırlar.

Canan Gönençay işte böyle bir eğitimci...

Hollanda'da yetişen veya Türkiye'den yeni gelen Türkçe konuşan çocukların eğitim sisteminde kaybolmaması için yıllardır çalışan Gönençay, onların yalnızca Hollandaca öğrenmelerine değil, ana dillerini korumalarına ve Türkçeyi akademik bir başarıya dönüştürmelerine de yardımcı oluyor.

Kimi zaman bir öğrenciyi Hollanda eğitim sistemine hazırlıyor, kimi zaman Türkçe bitirme sınavı için ders veriyor, kimi zaman okul yönetimleriyle görüşüyor, kimi zaman da gençlerin kendi dillerini ve kimliklerini daha iyi tanımaları için projeler hazırlıyor.

Şimdi ise Hollanda'daki okul yöneticilerine çok açık ve somut bir çağrıda bulunuyor: "Türkçe ana dilli öğrencilerinize de, Hollandaca ana dilli öğrencilerle aynı fırsatları tanıyın. Türkçeyi bitirme sınavı dersi olarak seçebilmelerine imkân verin."

TÜRKÇE, RESMÎ BİR BİTİRME SINAVI DERSİ

Hollanda'da Türkçe, yalnızca evde konuşulan veya hafta sonu kurslarında öğretilen bir göçmen dili değil. Aynı zamanda, belirli koşullar altında vmbo, havo ve vwo öğrencileri tarafından seçilebilen resmî bir sınav dersi.

Hollanda Eğitim Programlarını Geliştirme Enstitüsü SLO'nun verdiği bilgilere göre Türkçe; vmbo alt sınıflarında Fransızca veya Almanca'nın yerine ikinci yabancı dil olarak seçilebiliyor. Vmbo'nun üst sınıflarında ise belirli bölümlerde serbest alana yerleştirilebiliyor veya ek sınav dersi olarak sunulabiliyor.

Havo ve vwo öğrencileri de Türkçeyi, okul ve bölüm programlarının sağladığı imkânlara bağlı olarak zorunlu yabancı dil, profil seçmeli dersi veya serbest seçmeli sınav dersi olarak alabiliyorlar.

Yani hukuki ve eğitimsel imkân var. Fakat birçok öğrenci ve veli bu hakkın varlığından haberdar değil. Bazı okullar da öğretmen yetersizliği, bütçe, ders programı ve öğrenci sayısının azlığı gibi gerekçelerle Türkçeyi sunmuyor.

Canan Gönençay'ın mücadelesi tam da bu noktada başlıyor.

Hayatını Türk Çocuklarının Eğitimine Adanmış Bir Melek

“BİR ÖĞRETİM YILINDA SINAVA HAZIRLAYABİLİRİM”

Canan Gönençay, okul yönetimlerine yaptığı son çağrıda, Türkçe ana dilli öğrencilerin hedefe yönelik ve yoğun bir çalışma programıyla bir öğretim yılı içinde Türkçe bitirme sınavına hazırlanabileceğini belirtiyor.

Üstelik okullara yalnızca “Türkçe dersi açın” demekle yetinmiyor. Eğitimden sınava kadar gerekli olan bütün çalışmayı üstlenmeye hazır olduğunu açıklıyor.

Canan Gönençay’ın okullara sunduğu çalışma şu aşamaları kapsıyor:

- *Program van Toetsing en Afsluizing olarak adlandırılan sınav ve değerlendirme programının hazırlanması,
- *Yıllık ders planının oluşturulması,
- *Derslerin verilmesi,
- *Okul sınavlarının hazırlanması ve uygulanması,
- *Okul sınavlarının değerlendirilmesi,
- *Öğrencilerin merkezî bitirme sınavına hazırlanması.

Başka bir ifadeyle Canan Gönençay, “Öğretmenimiz yok, sınav programını nasıl hazırlayacağımızı bilmiyoruz” diyen okul yönetimlerine hazır bir çözüm sunuyor.

Canan Hanım’ın çağrısı şu sözlerle özetlenebilir: “Birlikte hareket ederek Türkçe konuşan öğrencilere, ana dillerini bitirme sınavı dersi olarak değerlendirme fırsatı verebiliriz. Bu, hem öğrenci hem de okul için kazançtır.”

20 YILI AŞAN EĞİTİM DENEYİMİ

Canan Gönençay, Marmara Üniversitesi Dil Fakültesi mezunu. Türkçe ve İngilizce öğretmenliği yapıyor; Türkçe konuşanlara Hollandaca eğitimi de veriyor. Dil öğretimi, sınav hazırlığı ve kültürlerarası iletişim alanlarında 20 yılı aşkın deneyime sahip.

Amsterdam’daki çeşitli okullarda vmbo, havo ve vwo öğrencilerine Türkçe dersleri veriyor. Amsterdam dışında yaşayan öğrencilerini ise çevrim içi derslerle sınava hazırlıyor. Ayrıca devlet Türkçe sınavını seçen öğrencilere de rehberlik yapıyor. PTA hazırlanması, okul sınavlarının oluşturulması ve merkezî Türkçe sınavlarının değerlendirilmesi alanlarında da deneyimli.

Canan Gönençay’ın eğitim yaşamı yalnızca sınıfta ders anlatmakla sınırlı değil. O, öğrenciyi sınava hazırlarken okul yönetimine yol gösteriyor, aileyi bilgilendiriyor, sınav sistemini takip ediyor ve Türkçenin Hollanda eğitimindeki görünürliğini artırmaya çalışıyor.

LEVENDE TALEN TÜRKÇE BÖLÜMÜ’NÜN EŞBAŞKANI

Canan Gönençay, Hollanda’nın en köklü dil öğretmenleri kuruluşlarından Vereniging van Leraren in Levende Talen bünyesindeki Türkçe Bölümü’nün eşbaşkanlığını da yürütüyor.

Kuruluşun 2025 yılı raporunda, Türkçe Bölümü’nün ülke genelinde Türkçe bitirme sınavını yaygınlaştırmaya öncelik verdiği belirtiliyor. Bu amaçla okullar; sınav imkânları, kayıt yöntemleri ve kullanılabilecek eğitim malzemeleri konusunda bilgilendiriliyor.

Çalışmalar yalnızca öğrencilere yönelik değil. Okul müdürlerine, eğitim yöneticilerine, rehber öğretmenlere ve ailelere ulaşmak için de iletişim faaliyetleri yürütülüyor.

Canan Gönençay’ın 2024 yılının temmuz ayında Türkçe Bölümü yönetimine eşbaşkan olarak katıldığı da kuruluşun yıllık raporunda yer alıyor.

13 OKULDA TÜRKÇE DERSİ VERİYOR

Canan Gönençay, öğrencilerine Orhan Pamuk’un “Kırmızı Saçlı Kadın” romanı üzerinden Türk edebiyatını anlatırken. Gönençay, Hollanda’da 13 ayrı okulun öğrencilerine yüz yüze ve çevrim içi Türkçe dersleri veriyor.

Canan Gönençay’ın çalışmaları artık Hollanda’nın ulusal medyasının da dikkatini çekti. Hollanda Yayın Kurumu NOS’un, Türkçe ve Arapça bitirme sınavlarına yönelik ilgiyi ele aldığı haberinde, Gönençay’ın 13 ayrı okulda Türkçe dersi verdiği belirtildi. Bu derslerin bir bölümü okulda yüz yüze, bir bölümü ise çevrim içi gerçekleştiriliyor.

Den Haag’daki Johan de Witt okulunda bir sınıfın tamamına Türkçe dersi veren Gönençay’ın, Zwolle’deki Deltion Sprint Lyceum’da da yaklaşık 20 öğrencisi bulunuyor.

Bu sayıların önemi büyük. Çünkü Türkçe dersinin verilebilmesi için her okulda ayrı ayrı tam zamanlı bir Türkçe öğretmeni bulunması gerekmiyor. Bir öğretmen, farklı okullardaki öğrencileri yüz yüze ve çevrim içi yöntemleri birleştirerek sınava hazırlayabiliyor. Böylece “Öğrenci sayımız az” gerekçesi de aşılabilecek bir sorun haline geliyor.

91 ÖĞRENCİDEN 338 ÖĞRENCİYE

Türkçe bitirme sınavına yönelik ilgi son yıllarda büyük bir artış gösterdi. NOS’un College voor Toetsen en Examens verilerine dayanarak verdiği bilgiye göre 2022 yılında Türkçe bitirme sınavına giren öğrenci sayısı

Hayatını Türk Çocuklarının Eğitimine Adanmış Bir Melek

yalnızca 91'di. Son sınav döneminde bu sayı 338'e ulaştı.

Hollanda'da Türkçe bitirme sınavına giren öğrenci sayısı 2022'de 91 iken, 2026'da 338'e yükseldi. Dört yılda gerçekleşen bu büyük artış, Türkçeye yönelik ilginin giderek güçlendiğini gösteriyor. Grafik: NOS, kaynak: College voor Toetsen en Examens.

Bu, dört yıl içinde yaklaşık dört katlık bir artış anlamına geliyor. Canan Gönençay'ın daha önce yaptığı bir açıklamada ise yaklaşık 400 öğrencinin vmbo 4, havo 5 ve vwo 6 düzeylerinde Türkçeyi seçmeli veya ek ders olarak aldığı belirtilmişti.

Artış sevindirici ama Hollanda'daki Türkçe konuşan yüz binlerce insan ve binlerce ortaöğretim öğrencisi düşünüldüğünde, 338 sınav adayı hâlâ çok düşük bir sayı.

Demek ki mesele öğrencilerin Türkçe istememesi değil. Asıl mesele, bu imkânın her okulda sunulmaması ve birçok ailenin böyle bir hakkın varlığından haberdar olmaması.

2026 SINAVLARINDA DİKKAT ÇEKİCİ BAŞARI

Canan Gönençay'ın paylaştığı 2026 yılı birinci dönem Türkçe merkezî sınav sonuçları, öğrencilerin başarı düzeyini de ortaya koyuyor.

Paylaşılan ortalamalar şöyle:

*Vmbo BB: 6,9

*Vmbo KB: 7,4

*Vmbo GT: 7,2

*Havo: 7,8

*Vwo: 7,9

Özellikle havo ve vwo öğrencilerinin elde ettiği sonuçlar, evde konuşulan Türkçenin doğru eğitimle akademik bir dile dönüştürülebileceğini gösteriyor.

Bir okul yetkilisinin, Canan Gönençay'ın sınav sonuçlarını paylaştığı mesajın altına yazdığı şu not da dikkat çekici: "Bizim iki vwo Türkçe öğrencimiz vardı. Birisi 10 aldı. Muhteşem bir başarı." Ancak bu başarı kendiliğinden gelmiyor.

"KONUŞUYORLAR AMA OKUYUP YAZMAKTA ZORLANIYORLAR"

Türk ailelerinde zaman zaman şu düşünceye rastlanıyor: "Çocuğumuz zaten Türkçe konuşuyor. Türkçe sınavında zorlanmaz." Canan Gönençay'a göre gerçek hiç de öyle değil. Gençlerin büyük bölümü günlük Türkçeyi konuşup anlayabiliyor. Fakat okuma, yazma, dil bilgisi, metin çözümleme ve düşüncelerini akademik bir dille ifade etme konusunda zorlanıyor.

Canan Hanım, öğrencilerinin bir bölümünün kendisine gelinceye kadar Türkçe bir kitap okumadığını söylüyor. Türkçe sınavına hazırlanan bazı öğrenciler, Sabahattin Ali ve Zülfü Livaneli gibi edebiyatçılarla ilk kez bu dersler sırasında tanışıyor. Başlangıçta sınav zorunluluğu olarak gördükleri kitaplar, zamanla onların ailelerinin geldiği ülkeyi, kültürel geçmişlerini ve kendi kimliklerini daha iyi tanımalarını sağlıyor.

Canan Gönençay, Türkçe sınavına hazırladığı öğrencilerine Sabahattin Ali'nin "Kürk Mantolu Madonna" romanını anlatırken. Gönençay'a göre Türkçe eğitimi, gençlerin yalnızca ana dillerini geliştirmelerini değil, Türk edebiyatını ve kültürel köklerini tanımalarını da sağlıyor.

Canan Gönençay'ın anlatımıyla Türkçe, böylece ev içinde kullanılan bir konuşma dili olmaktan çıkıp, okunabilen, yazılabilen, yorumlanabilen ve sınavı verilen akademik bir dile dönüşüyor.

BİR SINAV DERSİNDEN ÇOK DAHA FAZLASI

Türkçenin sınav dersi olarak seçilmesinin diploma açısından da somut yararları bulunabiliyor.

Levende Talen Türkçe Bölümü Başkanı Mehmet Uz'un NOS'a verdiği bilgiye göre, öğrenciler Türkçeden aldıkları yüksek notu, bazı koşullarda başka bir dersin düşük notunu dengelemek için kullanabiliyor veya eğitim programlarının izin verdiği durumlarda başka bir ders yerine Türkçeyi seçebiliyor.

Fakat Canan Gönençay için mesele yalnızca yüksek bir not almak değil. Türkçe dersi öğrencinin kelime hazinesini geliştiriyor; okuma, yazma, konuşma ve tartışma yeteneğini güçlendiriyor. Türk edebiyatıyla, kültürüyle ve tarihiyle tanışmasını sağlıyor.

Çocuk, anne ve babasının dilini yalnızca konuşmakla kalmıyor; o dilde düşünmeyi, metin çözümlemeyi ve kendisini daha güçlü ifade etmeyi öğreniyor.

HOLLANDA'YA YENİ GELEN ÇOCUKLARIN ELİNDEN TUTUYOR

Canan Gönençay'ın çalışmaları yalnızca Hollanda'da doğup büyüyen öğrencilerle sınırlı değil. O, Türkiye'den kısa süre önce Hollanda'ya gelen ve kendisini birdenbire tamamen farklı bir eğitim sisteminin içinde bulan çocuklarla da ilgileniyor.

Bu çocuklar çoğu zaman yalnızca Hollandaca bilmedikleri için gerçekte sahip oldukları bilgi ve yeteneklerin altında değerlendirilebiliyorlar. Öğrencinin Türkiye'de nasıl bir eğitim aldığı, hangi derslerde başarılı olduğu ve öğrenme kapasitesinin ne olduğu, dil engelinin arkasında görünmez hale gelebiliyor.

Hayatını Türk Çocuklarının Eğitimine Adanmış Bir Melek

Canan Gönençay'ın kendi çalışmalarından verdiği 14 yaşındaki bir öğrencinin hikâyesi bu bakımdan çok çarpıcı. Hollanda'ya geledi henüz bir ay olan bu öğrenci, dil sınıfı ile bireysel desteğin birlikte yürütülmesi sayesinde kısa sürede büyük ilerleme gösterdi. Bir öğretim yılı içinde vwo düzeyindeki eğitime geçmeyi başardı.

Canan Hanım bu örnek ile şu gerçeğe dikkat çekiyor: "Hollanda'ya bir ay önce gelen bir öğrenci, otomatik olarak yıllarca geride kalmak zorunda değildir. Bazen onun gerçek yeteneğini ortaya çıkarabilmek için doğru zamanda doğru desteğin verilmesi yeterlidir."

"ÖNCE ÇOCUĞU ANLAMAK GEREKİR"

Canan Gönençay'a göre yeni gelen bir çocuğa yardımcı olmak, yalnızca Hollandaca kelimeler öğretmek değildir.

Canan Gönençay'a göre başarılı bir eğitim, çocuğa yalnızca yeni bir dil öğretmekle değil, O'nu dinlemek, ana dilini, kültürel çevresini ve daha önce kazandığı bilgileri anlamakla başlıyor.

İyi bir eğitim desteği için:

- *Çocuğu kendi ana dili ve kültürel çevresi içinde anlamak,
- *Daha önce öğrendiklerini ve yapabildiklerini belirlemek,
- *Hollanda eğitim sistemine geçişini kolaylaştırmak,
- *Kendisine güvenmesini sağlamak,
- *Bağımsız hareket edebilme yeteneğini geliştirmek,
- *Zor bir başlangıç nedeniyle sahip olduğu yeteneğin kaybolmasını önlemek gerekiyor.

Bu yaklaşımın temelinde çok önemli bir düşünce bulunuyor: Çocuğun Türkçe bilmesi bir eksiklik değil, üzerine yeni bilgiler inşa edilebilecek sağlam bir temeldir.

"İKİ DİL, İKİ DÜNYA" DİYEREK GENÇLERE MİKROFON UZATTI

Canan Gönençay'ın gençlerin Türkçeyle bağını korumak için verdiği mücadeleyi daha önce de sayfalarımıza taşımıştım. Levende Talen Türkçe Bölümü tarafından düzenlenen "İki Dünya Arasında: İki Dil, İki Ayrı Dünya" başlıklı podcast yarışması, 16 ile 21 yaş arasındaki gençlere kendi iki dillilik hikâyelerini anlatma fırsatı vermişti.

Gençlere şu sorular yöneltildi: "Evde Türkçe mi konuşuyorsun? Dışarıda Hollandaca mı düşünüyorsun? Rüyalarını hangi dilde görüyorsun? İki dillilik senin hayatında ne ifade ediyor?"

Canan Gönençay bu projeye gençlere hazır cevaplar vermek yerine, onların kendi seslerini duyurmalarını

istedi. Çünkü Hollanda'daki Türk gençleri iki dil arasında sıkışmış bir kuşak değil; doğru eğitim verildiğinde iki dilin ve iki kültürün imkânlarından yararlanabilen zengin bir kuşaktır.

ELEŞTİRİLERE DE CEVAP VERİLMELİ

Elbette Hollanda'da Türkçe ve diğer ana dillerin okul programlarında yer almasına karşı çıkanlar da bulunuyor. Bazıları Türkçe dersinin entegrasyona katkı sağlamadığını savunuyor. Bazıları da okullardaki zamanın yalnızca Hollandaca ve diğer temel dersler için kullanılması gerektiğini ileri sürüyor. Bu eleştiriler yokmuş gibi davranmamak gerekir. Ancak Canan Gönençay'ın savunduğu eğitim anlayışı, Hollandacanın yerine Türkçe koymayı amaçlamıyor. Tam tersine, çocuğun ana dilindeki bilgisinden yararlanarak hem Hollandacadaki hem de diğer derslerdeki gelişimini desteklemeyi hedefliyor.

İki dillilik, Hollandacayı daha az öğrenmek anlamına gelmiyor. Çocuğun iki dili de doğru, bilinçli ve akademik düzeyde kullanabilmesi anlamına geliyor. Canan Hanım'ın hayatından verdiği örnek de dikkat çekici. Daha önce yaptığı bir açıklamada, kendi çocuklarının öncelikle Türkçeyi iyi öğrenmelerini sağladığını, onların daha sonra vwo eğitimine devam ettiklerini ve farklı dillerde başarılı olduklarını anlatmıştı.

"HER ÖĞRENCİ ANA DİLİNİ SINAV DERSİ OLARAK SEÇEBİLSİN"

Canan Gönençay'ın hayali yalnızca kendi öğrencilerinin başarılı olması değil. O, Hollanda'nın hangi kentinde ve hangi okulunda okursa okusun, her öğrencinin kendi ana dilini sınav dersi olarak seçebilmesini istiyor.

Türkçe bugün Hollanda'da resmî olarak sınavı yapılabilen bir ders. Buna rağmen öğrencinin bu hakkı kullanabilmesi büyük ölçüde devam ettiği okulun imkânlarına ve yönetimin yaklaşımına bağlı.

Bir okul Türkçe için kapı açarken, birkaç kilometre ötedeki başka bir okul aynı imkânı sunmayabiliyor. Canan Gönençay'ın itirazı bu eşitsizliğe... Bir çocuğun ana dilini sınav dersi olarak seçebilmesi, posta koduna veya okul yönetiminin konuya gösterdiği ilgiye bağlı olmamalı.

OKUL YÖNETİMLERİNE, AİLELERE VE ÖĞRENCİLERE ÇAĞRI

Canan Gönençay'ın son mesajı yalnızca okul müdürlerine değil, Türk ailelerine de yapılmış bir çağrı olarak okunmalı. Veliler, çocuklarının okuluna Türkçe sınavı imkânını sormalı. Öğrenciler, Türkçeyi seçmeli

Hayatını Türk Çocuklarının Eğitimine Adanmış Bir Melek

veya ek sınav dersi olarak alıp alamayacaklarını okul rehberleriyle görüşmeli.

Okul yönetimleri ise öğrenci sayısının azlığını veya öğretmen bulunamamasını hemen ret gerekçesi yapmadan önce, yüz yüze ve çevrim içi eğitimi birleştiren çözümleri araştırmalı. Canan Gönençay, eğitim programının hazırlanmasından merkezî sınava kadar bütün süreci üstlenmeye hazır olduğunu açıkça belirtiyor. Öyleyse şimdi sıra okul yöneticilerinde...

BİR ÇOCUĞUN GELECEĞİ BAZEN BİR ÖĞRETMENİN ISRARINA BAĞLIDIR

Canan Gönençay'ın yıllardır yaptığı çalışmaların ortak bir amacı var: Türkçe konuşan hiçbir çocuğun, yalnızca başlangıçta yeterince Hollandaca bilmediği veya okulu Türkçe dersi sunmadığı için sahip olduğu yetenekleri kaybetmemesi...

O, kimi zaman Hollanda'ya yeni gelmiş bir çocuğun elinden tutuyor; kimi zaman Türkçe konuşabilen fakat okuyup yazmakta zorlanan bir genci sınava hazırlıyor; kimi zaman okul yönetimlerini ikna etmeye çalışıyor; kimi zaman da gençlere mikrofon uzatıp kendi hikâyelerini anlatmalarını sağlıyor.

Bir öğrencinin aldığı yüksek not, okuduğu ilk Türkçe roman, kazandığı diploma veya vwo'ya uzanan eğitim yolculuğu, Canan Gönençay için yalnızca meslekî bir başarı değil. Bir çocuğun geleceğinin kurtarılmasıdır. İşte bu nedenle Canan Gönençay için kullanılabilecek en güzel tanım, başlığımızda yer alan şu söz olsa gerek:

HAYATINI TÜRK ÇOCUKLARININ EĞİTİMİNE ADAMIŞ BİR MELEK...

EYLÜL SEÇKİSİ

Veda Eden Dört Diplomatı Sizler İçin Kucakladım

İlhan KARAÇAY

Karaçay, Lahey Büyükelçisi Fatma Ceren Yazgan ile Rotterdam, Amsterdam ve Deventer başkonsoloslarının aynı rezidans bahçesinde gerçekleşen ortak vedasını anlatıyor. Görev sürelerinin rakamlarından çok, Hollanda'daki Türk toplumu ile kurulan temasları, okul ve aile ziyaretlerini, karşılıklı güveni ve diplomasiye insan ilişkileri üzerinden bakmayı önemsiyor. Eski haberlerine dönerek Yazgan'ın dönemini değerlendirmesi, yazıyı bir tören kaydından mesleki hafıza dosyasına dönüştürüyor. Dört ayrı görevden geriye ortak bir teşekkür ve devam etmesi dilenen dostluklar kalıyor. Metin, temsilin resmî yetki kadar insani temasla da kurulduğunu gösteriyor.

YAZININ TAMAMINA GİT >

Yapay Zekânın Anahtarı Kimin Elinde?

Yunus ÖZEN

06.09.2026

Bir siber saldırı ile karşı karşıya olduğumuzda, saldırının ortasında kapalı modeller yardımı reddederse kullandığımız yapay zekâyı kendi makinemizde çalıştırabilir miyiz?

Geçtiğimiz Temmuz ayında, yapay zekâ modellerinin ve veri kümelerinin paylaşıldığı en büyük platform olan Hugging Face'nin güvenlik ekibi ilginç bir tecrübe yaşadı. Sistemlerine sızan otonom bir yapay zekâ ajanı iç ağda düğümünden düğüme yayılmış, kimlik bilgisi toplamıştı. Geriye on binlerce olay kaydı kaldı. Ekip bunları çözmek için Anthropic'in Claude Opus ve Fable modellerine başvurdu; ikisi de çözme reddetti. Modellerin güvenlik kısıtları, bir saldırıyı çözümlemekle saldırıyı düzenlemeyi aynı şey saydı ve saldırı planlıyorlar zannedip bu araştırmayı yapmayı kabul etmedi.

Bunun üzerine ekip, Çinli ZAI'nin açık ve indirilebilen GLM-5.2 modelini kendi sunucularına kurup bütün incelemeyi oradan yürüttü. Aynı kayıtlardan ilk taramalara kıyasla kat kat fazla hassas bulgu çıktı; üstelik saldırganın bıraktığı izler kurumun dışına taşınmadı. Hugging Face şimdi herkese aynı şeyi öneriyor. Bir siber saldırı yaşanmadan önce kendi altyapınızda çalıştırabileceğiniz yetkin bir modeli satın ve hazır tutun.

Teknik bir ayrıntı gibi duruyor. Aslında yıllardır konuşulan büyük tartışmanın sahaya inmiş hâli. Kullandığımız zekâyı, işler sarpa sardığında kendi makinemizde çalıştırabilir miyiz?

Soru yalnızca dünya ölçeğinde çalışan şirketlerin derdi değil. Bir üniversitenin öğrenci işlerini, bir hastanenin randevu sistemini ya da küçük bir işletmenin muhasebesini düşünelim. Yıllardır bir yapay zekâ yardımcısı kullansınlar; sistem kurumun dilini ve istisnalarını öğrenmiş olsun. Bir sabah kullandıkları yapay zekânın fiyatı değişse, erişim şartları yenilense veya cevaplar bambaşka bir yöne kaysa ne olur?

Bu tedirginliği duyanlar yalnız kurumlar değil. Microsoft, 24 Temmuz'da aralarında Amazon, Google, Meta, OpenAI ve NVIDIA'nın da bulunduğu iki yüzü aşkın şirketin imzasını taşıyan bir açık mektup yayımladı. Mektup, her işe en pahalı modeli koşturmak zorunda kalmamayı, tek bir tedarikçiye kilitlenmemeyi, veriyi ve birikimi kurumda tutabilmeyi savunuyor. Tabii ki bu mektup imzacı şirketlerin ticari çıkarını da taşıyan bir sektör pozisyonu. Mektubun tartışıldığı

Hacker News başlığında bir okur can alıcı soruları sormuş. Aynı mantık işletim sistemleri ve ofis yazılımları için niçin geçerli olmuyor? Madem bu kadar duyarlısınız, niçin işletim sistemi ve ofis yazılımlarınız özgür yazılım ve açık kaynak değil? Niçin o konuda tekel oluşturunuz?

Mektubun etrafında dönen bazı teknik kavramlar var. ChatGPT, Gemini ve Claude gibi kapalı modellerde şirketin sunucusuna soru gönderirsiniz, cevabı alırsınız; modelin kendisi hiçbir zaman elinize geçmez. Açık ağırlıklı modellerde ise ağırlıklar indirilebilir. Ağırlık, yapay zekânın eğitim sırasında öğrendiği ve hangi soruya nasıl karşılık vereceğini belirleyen sayısal ayar demektir. Meta'nın Llama'sı, Alibaba'nın Qwen'i, DeepSeek ve GLM böyle çalışıyorlar. Modeli kendi sunucunuza kurar, ihtiyacınıza göre uyarlırsınız. Atölyenin anahtarını almak gibi. Ama anahtar binanın planı değil. Özgür yazılım geleneğinin dört özgürlüğünü yapay zekâyı taşıyan Open Source Initiative tanımı, kullanma, inceleme, değiştirme ve paylaşma haklarının yanında eğitim verisi hakkında benzer bir sistemi kurmaya yetecek bilgiyi, eğitim ve çalıştırma kodunun tamamını ve parametreleri birlikte arıyor. Ağırlıkları indirebilmek bu eşğin ancak bir parçası.

Bu tartışmaya Meta şirketi Ağustos'ta yüksek perdeden dahil oldu. Meta'nın kurucusu Mark Zuckerberg, "Gelecek herkesindir" başlıklı manifesto niteliğindeki yazısında süperzekânın birkaç kurumda toplanmasına karşı çıkıyor, herkesin cebinde her konuda uzman bir öğretmen ve bir sağlık danışmanı taşıması gerektiğini düşünüyor. Bunlar olmuş bitmiş şeyler değil tabii ki, bir

Yapay Zekânın Anahtarı Kimin Elinde?

kapitalist şirketin gelecek tasavvuru. Üstelik “herkes” sözü tek başına yetmiyor. Aynı hizmete erişebilmek bir şey; hizmet değiştiğinde itiraz edebilmek, fiyat arttığında başka kapiya gidebilmek, gerektiğinde sistemi kendi imkânıyla çalıştırabilmek başka şey.

Aynı kaygı çevrimiçi tartışmalarda çok daha sert bir dille dolaşıyor. Yapay zekâ üzerine yazan Ahmad Osman’ın Haziran’da yayımladığı ve geniş yankı uyandıran uzun X yazısı, kapalı bir sağlayıcıya bağımlılığın kullanıcıyı fiyat, erişim şartı ve model davranışı karşısında savunmasız bıraktığını savunuyor. Kurumunuzun en kıymetli iş akışı, başka bir şirketin tek taraflı değiştirebileceği bir ayara ne kadar bağlı?

Bu tartışmada bir de madalyonun öbür yüzü var. Anthropic, 27 Temmuz’da açıkladığı pozisyonda açık ağırlıklı modellerin yasaklanmasını savunmuyor, tehlikeli yetenekleri olmayanları kamusal bir fayda sayıyor. İtiraz yetenek eşliğinde başlıyor. Ağırlıklar bir

kez yayımlandığında geri çağırılmıyor ve kısıtlar uygulamak çok güçleşiyor. Şirketin önerisi, açık ya da kapalı ayrımı yapmadan yeterince güçlü bütün modelleri yayımdan önce bağımsız güvenlik testinden geçirmek. Ağırlıkların geri alınamayacağını mektubun imzacıları da kabul ediyor. Hugging Face olayı da tek yönlü bir ders vermiyor; aynı kısıtlar bir gün saldırıyı durdururken başka bir gün savunmaya çalışan ekibi engelleyebiliyor.

Bu endişelerin kesin ve net bir çözümü henüz yok. Her kapalı sistemin kötü olduğunu, indirilebilir her modelin de güvenli olduğunu söyleyemeyiz. Kritik olmayan işler için hazır bir hizmete abone olmak da akıllıca olabilir. Önemli olan, hangi bağımlılığı bile bile kabul ettiğimizi bilmek ve geri dönebileceğimiz bir yol bırakmak. Gelecek gerçekten herkesin olacaksa, herkes aynı şirketin kapısında beklediği için değil, gerektiğinde kendi kapısını açabildiği için olacaktır.

Geleceği Beklemekten Yorulmadınız Mı?

Zülfikar ÖZKAN

03.09.2026

Huzuru sürekli gelecekte aramak yerine anı yaşamak gerekir; çünkü para ve başarı birer araçtır, asıl amaç ise şimdi var olmanın tadını çıkarmaktır.

Çalışmak, faturaları ödemek ve hayatta kalmak için zorunludur. Peki ya ruhumuzun ihtiyacı olan o derin nefes?

Osho, Beden ile Zihni Dengelemek kitabında modern insanın en büyük yanılgısını muhteşem bir şantiye hikayesiyle özetler: Demiryolu inşaatının başındaki İngiliz mühendis, her gün gelip ağaç gölgesinde uzanan, yemeğini yiyip keyif çatan Hintli bir köylüyü izler. Mühendisin ilgisini çekmişti: her gün garip bir adam geliyordu. Yanında yemeğini getiriyor, öğle yemeğini yedikten sonra dinleniyor, sonra bütün öğleden sonrayı ağacın gölgesinde uyuyarak geçiriyordu.

Sonunda dayanamayıp sorar:

— "Neden çalışmıyorsun? Her gün yatıp seyrederek vaktini geçiriyorsun."

— Köylü: "Çalışmak mı? Ama ne için?"

— Mühendis: "Para için!"

— Köylü: "İyi de parayı ne yapacağım?"

— Mühendis: "Aptal adam! Paran olursa rahatlayıp keyfine bakabilirsin."

Fakir köylü gülümser:

— "Bu çok tuhaf... Çünkü ben zaten şu an rahatım ve keyfime bakıyorum! Senin yolun çok dolambaçlı: Çok çalış, para kazan ve sonra keyfine bak. Ben bunu zaten şimdi yapıyorum."

Bu Kissadan Hayatımıza Çıkaracağımız 4 Derin Ders:

• Gelecek bir illüzyondur: Gelecek farklı algılanmaktadır. Sürekli "Şu iş bitsin, emekli olayım, sonra dinleneceğim" diyoruz. Gelecek asla gelmez; geldiğinde adı yine "şu an" olur. Mühendisin yaşlanınca ulaşmak istediği huzura, köylü en baştan sahiptir.

• "Yapmak" değil "Olmak": Modern zihin sadece ürettiği ve kazandığı sürece değerli olduğunu sanır. Oysa hiçbir şey başarmadan da, sadece var olarak mutlu olmak mümkündür.

• Araçları amaç yapmayın: Para ve kariyer sadece daha rahat yaşamak için birer araçtır. Ancak bu araçlara o kadar körkütük bağlanıyoruz ki, asıl amaç olan yaşamın tadını çıkarmayı unutuyoruz.

• Zihnin şartlanmalarını kırın: Zihin sürekli plan yapar ve endişelenir. Huzur ise köylünün ağaç altındaki dinginliği gibi, zihni susturup bedenin doğal ritmine dönünce başlar.

Özetle: Eğer nihai hedefin huzur bulmaksa, bunu yapmak için yaşlanmayı veya zengin olmayı bekleme. Kendini bırakmayı öğren. Huzur, hemen şimdi, olduğun yerde mevcut.

Sizce hangisi haklı? Hayatı inşa eden mühendis mi, anı yaşayan köylü mü?

• Zülfikar ÖZKAN, Ruhunu Yoran Şeylerden Kurtul-Bilinç Gelişimi ve Kendini İnşa Yolculuğu, AİLE Yayınları, İstanbul, 2026.

• OSHO, Beden İle Zihni Dengelemek, Çev. Meral Bulak, MİA Basım, İstanbul, 2008.

EYLÜL SEÇKİSİ

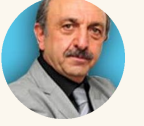
Mutluyum, Huzurluyum

Zülfikar ÖZKAN

ÖZKAN, huzuru bedensel, zihinsel, sosyal-duygusal ve ruhsal ihtiyaçların dengesiyle açıklıyor. Yaşamak, sevmek, öğrenmek ve geride anlamlı bir iz bırakmak aynı hayatın birbirini tamamlayan parçaları. Kendi yazarlık tecrübesine ve yeni kitabına gelen okur geri dönüşlerine bakarken, nicelikten çok derin okuma ve nitelikli sohbeti önemsiyor. Kitabın bir dostun dünyasına ulaşması, yazar için kişisel başarıdan öte bir katkı ve paylaşma imkânına dönüşüyor. Yazı, huzurun bütün işleri bitirmekle değil, emek vermeye devam ederken hayata anlam katabilmekle kurulabileceğini söylüyor; dengeli yaşama, öğrenme ve paylaşma çağrısıyla sona eriyor.

YAZININ TAMAMINA GİT >

KAYNAK YAZIYI AÇ >

10.09.2026

Namazda Kediye Tekme Atmak

Erdal GÜZEL

Gerçek dindarlık dış görünüş veya şekilsel ibadetlerle değil, merhametin hayatın her alanına yansıtılmasıyla ölçülür.

Dünya üzerinde sayıları iki milyara yaklaşan Müslümanların, Kur'an'ın emrettiği ve Peygamber'in örneğiyle şekillenen ilke ve değerler doğrultusunda bir hayat sürdüklerini söylemek ne yazık ki pek kolay değil. Sevgiyi, merhameti, şefkati, adaleti ve hakkaniyeti önceleyen bir dinin mensuplarının zaman zaman bu temel değerlerden uzak davranışlar sergilemesi, meselenin özünü kavrayamadığımızı gösteriyor. Sarık, cübbe, sakal, türban gibi şekil ve görünüş üzerinden yaşanan dindarlık, Kur'an'ın ortaya koyduğu ahlaki sorumlulukların önüne geçtiğinde ortaya ciddi bir çelişki çıkıyor. İslam dünyasının bugün yaşadığı temel sorunlardan biri de tam olarak burada yatıyor. Geriliğin, hukuksuzluğun, şiddetin, kadınlar üzerindeki baskının, rüşvetin, haksızlığın ve yolsuzluğun çeşitli biçimlerde varlığını sürdürdüğü coğrafyalarda, Ziya Paşa'nın yıllar önce söylediği,

“Diyar-ı küfrü gezdim, beldele, kâşaneler gördüm;

Dolaştım mülk-i İslam'ı, bütün viraneler gördüm.”

dizeleri insanın zihninde ister istemez yeniden yankılanıyor.

Günlük hayatımızda karşılaştığımız olumsuz örneklerden biri, ne yazık ki dindarlığıyla bilinen Erzurum'da görüntüldü. Yatsı namazının farzı kılınırken camiye giren bir kedi yavrusuna, kıyam hâlindeki cemaatten bir kişinin futbol topuna vurur gibi tekme atması ve zavallı hayvanın havada savrulurken imamın üzerine düşmesi, doğrusu hepimizin yüzünü kızartacak bir görüntüydü. İnsan ister istemez soruyor: Allah'ın huzurunda olduğunu düşünen bir insan, nasıl olur da savunmasız bir canlıya böylesine davranabiliyor? Peygamber Efendimizin, üzerinde bir kedinin uyuduğu elbisesini, hayvanı rahatsız etmemek için kestiğine dair anlatıları bilen bir toplumun bugün geldiği nokta gerçekten düşündürücü değil mi? O tekme; bilinçaltına yerleşmiş öfkenin, şiddetin, kabalığın, sevgisizliğin ve merhamet yoksunluğunun dışı vurumu veya bir refleksin dışı yansıması mıdır?

Oysa Peygamberimizin hayatında hayvana merhametin sayısız örneğini görmek mümkün. Mekke'nin fethi sırasında ordusunun güzergâhında yavrularını emziren bir köpeğin rahatsız edilmemesi için nöbetçi bıraktıran bir Peygamber'in ümmeti, nasıl oluyor da namaz kılarken böyle davranabiliyor? Bu tür görüntüler

karşısında insanın aklına ister istemez şu soru geliyor: Kanadı kırık kuşları tedavi etmek için vakıflar kuran, kışın aç kalan hayvanlar ölmesin diye onları besleyen, cami, medrese ve köşkerin önlerine kuşların barınması için aşçıyanlar yapan bir medeniyetin çocukları nasıl bu hâle geldi? Yunus Emre'nin sevgisi... Mevlana'nın hoşgörüsü... Hacı Bektaş Veli'nin insan merkezli anlayışı... Bunlar bizim kültürümüzün ve medeniyetimizin önemli damarları değil miydi? Bizim medeniyetimizde merhamet yalnızca insana değil, bütün mahlûkata yönelik bir anlayıştı. Bugün ise bazen caminin içinde bile merhameti arar hâle geldiysek, burada durup kendimizi sorgulamamız gerekiyor.

Yeryüzüne halife olarak gönderilen insan, kendisine bahşedilen akıl, irade ve diğer üstün özellikler sebebiyle yalnızca kendisinden değil, çevresinden ve diğer canlılardan da sorumlu bir varlıktır. Dinler ve düşünce sistemleri de insana esasen bu sorumluluğu hatırlatır. Dindarlık yalnızca dış görünüşle, kıyafetle, sakalla, cübbeyle, sarıkla veya camide saf tutmakla ölçülmez. Asıl dindarlık, insanın davranışlarında ortaya çıkar. Yetimin başını okşamakta... Mazlumun yanında durmakta... Haksızlık karşısında susmamakta... Hayvana eziyet etmemekte... Güçsüze karşı merhametli olmakta... Ve en önemlisi, Allah'ın yarattığı her canlıya saygı gösterebilmekte...

Namaz kılmak kolay olabilir. Zor olan, namazın insanda oluşturmaya gereken merhameti hayatın her alanına taşıyabilmektir. Ne mutlu, dinin şeklinden önce özünü kavrayanlara... Ne mutlu, sevgiyi ve merhameti hayatlarının merkezine koyanlara... Ne mutlu, yeryüzüne merhamet ve sevgi tohumları atanlara...

KAYNAK YAZIYI AÇ >

Türk Aydınından Tarihe Not: Hak, Adalet ve Vefa Buluşması

Sadık Kemal TURAL

05.09.2026

Arif Avcı'nın açık mektubu ve Sadık Kemal Tural'ın cevabı: kültür emeği, liyakat ve vefa üzerine.

Sayın Oğuz Çetinoğlu;

Son üç yıldır kültürümüze hizmetlerinizi hayranlıkla izliyorum. Bu açık mektubuma sebep olan Prof. Dr. Sadık Kemal TURAL hocamın "Şahsiyetler ve Eserler" adlı kitabının son baskısındaki bir yazıdır.

Prof. Dr. Sadık Kemal TURAL hocamın yazılarından oluşan TÜRKSOY Genel Sekreterliği tarafından yayımlanan Şahsiyetler ve Eserler adlı kitabın 4. baskısında yer alan, beş adet yazı var ki beni çok etkiledi. Şerafettin Yılmaz Bey'in Dirayeti Olmasa İdi, İsmet Görgülü Yahut Bir Kurmay Muhakeme ve Cumhuriyet Aksel ile ilgili üç ayrı yazı; Hüseyin Ağca'yı Selamlıyoruz ve Hulusi Çetinoğlu konulu makaleler. Bu yazılarda hak, adalet ve liyakat kavramları, vurgulanarak değerlendirilmiştir.

Oğuz beyefendi bu yazılanları okuduktan sonra; meslektaşım ve üstadım Şerafettin Bey'i arayarak kutladım, Ağca hocaya saygılarımı sundum ve sizi ise bu küçük iletişim ile selamlamayı istedim. "Portre ve Bilinesi Hayatlarda Bir Örnek, Hulusi Çetinoğlu" başlıklı yazı tabii ki Sadık hocamın üslubunu ve etkileyici cümlelerini yansıtıyor ancak Hulusi Bey'in hayatı ve başardıkları dikkate alınarak kaleme alınmış olan bu yazıda Sadık Hoca öyle önemli konuları, kavramları ve meseleleri Hulusi Çetinoğlu merhumu esas alarak anlatmış ki, bu başarı saygıyla selamlanmalıdır. ALLAH Türk varlığına hizmet etmiş ve etmekte olan şahsiyetlerden razı olsun.

Siz bu kitabı hazırlamamış olsaydınız, Sadık Hoca da bu yazıyı yazamayacaktı; ağabeyinize olan SİZİN ve O'nu tanıyanların sevgi ve saygısını da öğrenememiş olacaktık... Büyük bir dikkatle bir bürokratin fotoğrafını

bir devrin içine yerleştirmeyi başardığınız için sizi kutluyorum. Ağabeyiniz hakkında böylesi bir kitap yazılmamış olsaydı bazı şeyleri şahsen ben de bilememiş olacaktım.

En az lise mezunu olmak şartıyla aydın sayılan ve aydın saydıklarımız "Şahsiyetler ve Eserler" kitabını özellikle de adlarını andığım söz konusu yazıları okumalıdır. Sizi ve Sadık hocayı bizleri aydınlattığınız için kutlamayı görev sayıyorum. Bir hemşerinizi olarak, saygı ve sevgilerimi arz ediyorum.

28 Ağustos 2026

Av. Arif AVCI

Türk-Ermeni Konusunu Araştırma Vakfı

Uluslararası Suçları Önleme ve Araştırma Derneği Başkanı

(Özellikle Türklere yapılan katliam ve soykırımları araştırmaktadır.)

Değerli kardeşimiz ARİF BEY

Kitabımla ve şahsımla ilgili nazik ifadeleriniz için teşekkür ederim. Sizin bu küçük ve anlamlı iletişiniz vesilesiyle ŞAHSİYETLER ve ESERLER adlı kitabımda yer alan ışıklı şahsiyetlerin ölmüş olanlarını rahmetle yaşayanları saygıyla selamlıyorum.

33 ayrı esere imza atmış bulunan Oğuz Bey'i hayranlıkla selamlıyorum. Siz ise TEKAR'daki yorulmazlığınızla gönlümüzde yer eden vatansever Avukattınız; sizi de hizmetlerinizi anlayan ve anlatanlar çıkacaktır.

Selam ve iyi dileklerimi tekrarlıyorum

Köklerini Bulan İnsan, İzmit'te

Bir aile tarihinden mübadeleye, Selanik'ten Tokat'a uzanan hafıza yolculuğu.

27 EYLÜL 2026 / MAİDE RESTORAN

Dr. Alaattin Büyükkaya'nın aile hikâyesinden yola çıkan Köklerini Bulan İnsan-Bir Mübadele Öyküsü kitabının ilk sunumu, Akça Koca Kültür Platformu'nun düzenlediği programda İzmit'te yapıldı. Hasan Uzunhasanoğlu'nun açılışıyla başlayan buluşmada, Selanik'ten Anadolu'ya gelen Büyükkaya ailesinin Tokat'ta kurduğu yeni hayat ve yıllar sonra köklerini yeniden arayışı anlatıldı.

Slaytlarla desteklenen sunum, bir ailenin hatırasını daha geniş bir göç ve aidiyet tartışmasına açtı. Kitabın yazarı Av. Abdürrahim Dede ve Dr. Büyükkaya, program sonunda kitapları imzaladı. Plaket ve hediye takdimi, sohbetler ve hatıra fotoğraflarıyla süren toplantı, kültürel hafızanın kuşaklar arasında nasıl taşınabileceğine dair canlı bir örnek bıraktı.

Bir kitabın açtığı kapı, bazen bir ailenin geçmişidir.

Haber: Aleyna Soyer / 28 Eylül 2026

[HABERİN TAMAMINI AÇ >](#)

Hikâyenin etrafında

Maide Restoran'da kitabı, aile hafızasını ve aidiyeti konuşmak için bir araya gelen platform dostları.

Kitabın yazarı Av. Abdürrahim Dede'ye plaketi; Dr. Alaattin Büyükkaya'ya hediye takdimi.

SELÂNİK / ANADOLU / TOKAT / İZMİT

Coğrafya değişirken hatırayı yaşatan şey, hikâyeyi bir başkasına anlatabilmek.

Elif İle Şeref

Yaşar RAVANOĞLU AKDAŞ

13.09.2026

Geçim sıkıntısı yüzünden trajik bir sonla biten Şeref ile Elif'in efsanevi öyküsü, aşkın fedakarlıkla mı yoksa maddiyatla mı sınındığını derinden sorguluyor.

Kapalı kapılara ilave edilen yüksek ve küçük pencereler gerekli ışık ve havayı sağlayamıyordu. Birbirini seven iki insan aşkın her şeyi örttüğünü sandıkları için beklemişler boş ve melankolik bir ifade olduğunu fark ederek beraber olmalarının imkansızlığını anlamışlardı. Elif varlıklı bir ailenin kızı olduğu için yokluğu bilmiyor gözü Şeref'ten başkasını görmüyordu. Beraber olurlarsa her şeyin yoluna gireceğini düşünüyordu. Şeref ise tereddüt içinde idi çünkü o açlığı sefaleti bildiği ve ailelerin izin vermediği bir birlikteliği istemiyordu. Düşünmüş taşınmış ev kararını vermişti. Sevdigine ise kaçmayalım dedikçe Elif de bu onların son şansı olduğunu söyleyip durmuş.

Bak sana eskilerin söyledikleri bir sözü hatırlatayım. İki gönül bir olursa samanlık seyran olur.

Bunun üstüne Şeref ise Seni çok seviyorum bir iş bulayım sana güzel bir ev alayım, demiş. Elif ise O zamana kadar ömrümüz yetmez ki! Babam beni zorla evlendirmeye kalkar, diye karşılık vermiş. Şeref de Beni bekle beni bekle! demiş ve evlerine dönmüşler.

Bundan birkaç sene sonra çalışmaya yurt dışına giden ve iyi para kazanan Şeref köyüne dönünce doğru köyün en yaşlısı olan Bilge dedenin yanına gider ve Elif'i sorar. Bilge dede Ey yolcu nerden gelir nereye gidersin? Elif kızı nereden tanır niye sorarsın? der. Şeref Ben bu köyün insanıyım sevdiğim mutlu etmek için yaşayacağım bir ortam hazırlamak için Almanya'ya gittim. Paramı kazanınca da hemen döndüm, diye cevap verir.

Bilge dede Sevdığının adı Elif miydi? Onu bütün köy tanıyor. Onun atladığı kayaya Elif kayası uçuruma da Elif uçurumu deniyor, der.

Şeref'in kalbi durmak üzereydi. Başını ellerinin arasına alarak Neden Elif kız neden? diye sorar.

Bilge dede anlatmaya başladı. Köprülü Köyünün ağası oğlu Seyfiye Elif'i istemiş. Elif'in babası önce Elif'e sormuş o tabiki istememiş beklediği olduğunu söylemiş. Babası da kızını dinlememiş ve onu vermiş. Nişan yapılmış ve düğün hazırlıkları başlamış. Düğün günü gizlice evden kaçarak sevdiği ile buluştukları kayaya gelmiş ve sevdiğinin adını söyleyerek kayadan atlamış. Ertesi sabah onu gelinliği ile kayaların üstünde buldular yanındaki kesede ufak bir not buldular.

'Şerefim ben hep seni yalnız seni sevdim. Babam beni evlendirmek istedi gönlüm sende iken başkası ile evlenemem. Şeref beni çok sevdiğini biliyorum. Elveda Elifin!'

Artık hiçbirşeyin anlamı ve öneminin olmadığını fark eden Şeref ne yapacağını bilemedi. Elif ile düğün yaptıklarını düşünerek aldığı damatlığı giyip Elif kayasına gitti. Oradaki mezarın üzerini topladığı çiçekler ile kapladı. Sonra o da Elif ile aynı kaderi paylaşmak için o da onun gibi aşağı atladı. Oranın adını bu aşkın adına ismini değiştirdiler ve adını 'aşıklar tepesi' koydular. Orayı ziyaret edenler genelde nişanlılar ve aşıklar oluyordu. Kader ağlarını ne şekilde örüyor bilinmez ama sevgiler kavuşulmaz, kavuşamaz ise de adı aşk oluyor. Leyla ile Mecnun Kerem ile Ash Yusuf ile Züleyha gibi.

Yüzyıllar boyu aşk ile ilgili yazılar yazılmış ve farklı görüşler aktarılmıştır. Mesela Dorian Grey'in portresi adlı kitapta aşk için şöyle der 'Yoksulluk kapıdan girince sevdâ pencereden uçar gider' yazarak aşkın maddiyata da bağlı olduğunu mu söylüyor, sizce siz ne dersiniz?

EYLÜL SEÇKİSİ

Görünüşe İnanma

Yaşar RAVANOĞLU AKDAŞ

Akdaş'ın kısa masalında, herkesin iyi tanıdığı bir berberin davranışları görünüşünün ardındaki niyeti açığa çıkarıyor. Ağlayan bir çocuğu susturmak ve müşterisini kaybetmemek için verdiği eski çikolata, ciddi bir zehirlenmeye yol açıyor. Masalın düğümü, iyilik görüntüsüyle gerçek iyilik arasındaki farkta kuruluyor: Kişinin başkasını düşündüğünü söylemesi yetmiyor; neyi, hangi amaçla yaptığı da önemli. Basit bir berber dükkânından hareketle güven, yetişkin sorumluluğu ve çıkar hesabı üzerine düşünmeye çağırان anlatı, dış görünüşe aldanmama öğüdüyle kapanıyor. Ayın merhamet ve temsil üzerine yazılarıyla aynı soruyu çocukların dilinde soruyor.

YAZININ TAMAMINA GİT >

KAYNAK YAZIYI AÇ >

Bilgi, bir insandan diğerine geçerken hayata karışır.

Eğitim, ana dil, aile ve hafıza: Eylülün birbirine açılan dört kapısı.

(İran) Tebriz' den Geliyorum (1)

Murat YILDIRIM

12.09.2026

Tebriz seyahatimiz devam ediyor: Şah Gölü'ndeki Koroğlu tiyatrosundan Demir Çağı müzesine, Şairler Mezarlığı'ndan Kapalı Çarşı'ya kültürel notlar.

2 Eylül - 6 Eylül 2026 tarihleri arasında İran'ın en güzel şehirlerinden birisi olan Tebriz'e tur olmadan ferdi olarak kültür ve tanıma seyahatinde bulunduk. İran-ABD savaşı dolayısıyla, birkaç aydan beri THY İran uçak seferleri yapmadığı için, İran Air Tour havayollarına ait uçağımız 45 dakika rötarla kalkarak 2 buçuk saat süren bir yolculuktan sonra Tebriz havalimanına indi. Uçak personeli güler yüzlü ve verilen yemekler de bizim ağız tadımıza uygun ve güzeldi.

Otelimize yerleşip kısa bir dinlenmeden sonra, rehberimiz Hamid Abbaszade refakatinde dinlenme mesire yeri olan El (Şah) gölüne gidildi. Şah Gölü, Akkoyunlu hükümdarlarından Uzun Hasan'ın eşi Nesibe Hatun için inşa edilip düzenlenmiş ve sonradan Şah gölü olarak isimlendirilmiş. Bilhassa yaz aylarında güzel bir dinlenme ve eğlenme yeri olarak, Tebriz halkının sevdiği bir mekan olmuş. Aynı gece rehberimizin teklifi üzerine, sanatçı - yönetmen Yakup Bey'in yönettiği "Koroğlu Destanı" adlı tiyatro eserini açık hava amfi tiyatrodan geç saatlere kadar ilgiyle izledik. Çocuk balalar, yetişkin erkek, bayan çok kalabalık bir kadronun sahne aldığı oyunda; en ilginç husus, hem Koroğlu'nun, hem de mesajlar veren genç kızın bizzat canlı atlara binerek konuşmalar yapmalarıydı. Yaklaşık 3 saat boyunca 2 atı sahnede tutmak hem maharet, hem de iyi bir eğitim aldıklarının işareti saymak gerekir. Oyun bitince yönetmen Yakup Bey'in şahsında oyuncularını tebrik ettik. Koroğlu'nun Türkiye ve Azerbaycan'daki yazım ve anlatım şekilleri ile ilgili kısa bir değerlendirme yaparak basın mensuplarına verdiğimiz demecin, Azerbaycan ve Tebriz yerli basınında paylaşım yapıldığını öğrenince mutlu olduk.

Gezimizin 2. gününde İran Demir Çağı müzesini, Gök Camii (Blue Mosque) olarak bilinen Şah Cihan tarafından inşa ettirilen ve şu anda müze olarak ziyarete açık tarihi binayı ziyaret ederek detaylı bilgi edindik. Video kayıtları da yaparak sesli ve görüntülü şekilde bilgi depoladık. İlgi duyan kıymetli okuyuculara, arzu ederlerse şahsî cep telefonlarına WhatsApp üzerinden gönderebiliriz. Resmi kayıtlar da İmareti Muzafferiyet olarak bilinen tarihi bina depremlerde hasar görmüş, sonradan Şah Rıza Pehlevi zamanında restore edilmiş.

Tebriz, uzun yıllardan beri Türk'ün damgasını vurduğu bir tarih, kültür ve sanat başkenti olarak; yüzlerce edip, şair, yazar ve sanatçı yetiştirmiş önemli bir yerleşim merkezi olarak günümüze kadar canlılığını halen devam ettirmiştir bir şehirdir. Verilen bilgilere göre 400'den fazla şair, yazar ve aydınların bizzat yattığı "Şairler Mezarlığı" denilen, bir de abidesinin bulunduğu mekan hayli dikkat çekicidir. Kayıtlara göre Katran-ı Tebrizi, Ali Tebrizli, Şemsi Tebrizi, Esed-i Tusi, Saib-i Tebrizi, Evhad-i Meragai, Şeyh Mahmud en fazla bilinen şair-yazarlar olsa da; asıl adı Seyyid Muhammed Hüseyin Behcet-i Tebrizi olan, halk arasında "Şehriyar" lakaplı bilinen şair en ünlüsü olarak nam salmıştır. Anıtın alt kısmında, giriş katında kubbe altında düzenlenen geniş salonda; bazı sanatçıların resim ve hayat hikayeleriyle beraber Şehriyar'ın cam bölme altında kabri bulunmakta ve ziyaretçilere açıktır. Doğduğu köyü, çocukluğunu unutmayan Şehriyar, köyüne yakın "Heyder Baba" dağının adına izafeten "Heyder Baba'ya Selam" adlı uzun şiiri hâlâ dilden dile dolaşmakta ve kendi sesinden de müze salonunda okunmaktadır. Biz de kabrini ziyaret edip büyük edebiyatçıların ruhlarına Fatiha okuduktan sonra Heyder Baba şiirinden birkaç kıta okuyarak kendisini yad ettik.

Öğleden sonra da Kaçar Hanedanlığı zamanında yapılan ve halen müze olarak kullanılan "Amir Nizam Evi"ni ziyaret ederek bilgiler aldık. Günün akşamında edebiyat hocası Hüseyin Mehreng ile Gramafon Müzesi denilen Rahmanzade Hamid Bey'in müze evinde

(İran) Tebriz' den Geliyorum (1)

buluştuk. Kendisi Fars ve Azeri Türk edebiyatından iki eser okuyunca, biz de Mescid-i Aksa, Ömür ve Hayat adlı şiirlerimizle mukabele ederek edebiyat sohbetinde bulunduk.

20 seneyi aşkın devletinden hiçbir maddi destek ve yardım almadan Rahmanzade Bey ve ailesi evlerinin iki katını özel müze olarak tahsis ve teşrif etmişler. Yurt içinden ve yurt dışından 50 binden fazla eşyayı, objeyi düzenli bir şekilde tasnif ederek yerleştirmiş. Bu fedakârlık ve gayreti ile insanlık kültürüne büyük bir hizmette bulunmuş. Kendisini ve ailesini yürekten kutluyoruz.

3. günün sabahında Tebriz'in meşhur kapalı çarşısını görmek için gittik. Esnaf ve işyerleri genellikle saat 10'dan önce açılmıyormuş. Kapalı Çarşı, UNESCO'nun dünya kültür mirasına dahil, İran'ın ve bölgenin en büyük ticaret merkezlerinden biridir. İçinde 13 adet kervansaray bulunmaktadır. Cuma Camii adı verilen, eskiden Cuma namazları kılınan Selçuklu eseri muhteşem mimarisiyle dimdik ayakta. Depremlerde mihrap kısmı zarar görmüş, sonradan restore edilerek yeniden hizmete açılmış. Tebriz'de Cuma namazları Müsella denilen tek bir merkezi camide eda edildiğinden, çarşıdaki Cuma camiinde sadece vakit namazlara müsaade ediliyormuş. Ünlü Tebriz halılarının sergilendiği ve satıldığı bölümleri ve bazı kısımlarını görmüş olduk. Rehberimiz Hamid Bey'in eski tanıdığı, edebiyat sever Pala Bıyık Ali'ye selam verip bizi tanıınca, küçük esnaf Ali Şehriyar'dan kısa bir şiir okuyunca, biz de karşılık olarak "Ömür" adlı şiirimizi okuyarak ilk defa bir çarşıda şiir dinletisi yapmış olduk. Merak eden dostlara iletebilirim. (Devam edecek)...

EYLÜL SEÇKİSİ

(İran) Tebriz'den Geliyorum (2)

Murat YILDIRIM

Yıldırım, Tebriz seyahatinin ikinci bölümünde Kendovan'ın taş evlerinden gündelik selamlaşmalara uzanıyor; ardından gözlemlerini ekonomi, dil, dinî hayat ve toplumsal tercihler üzerinden değerlendiriyor. Türkçe konuşarak kurulan kolay temasın yanında ambargoların ve hayat pahalılığının sıradan insan üzerindeki etkisini öne çıkarıyor. Kadınların kıyafet tercihlerine ilişkin gözlemleri, zorlamayla inanç arasındaki ilişkiyi sorgulamasına yol açıyor. Mezhep ve siyasi farklılıkların dostluk bağına koparmaması gerektiğini savunan yazı, İran halkının daha huzurlu ve müreffeh bir hayata ulaşması dileğiyle kapanıyor. Metin, sayıda tam verilen ilk bölümün kültür gezisini kişisel bir toplumsal değerlendirmeyele tamamlıyor.

[YAZININ TAMAMINA GİT >](#)

Prag, Orta Avrupa'nın Diğer Bir Şehri

Halil İbrahim KAHRAMAN

30.09.2026

Orta Çağ dokusu bozulmayan masalsı şehir Prag; tarihi binaları, astronomik saati, Kafka'nın heykeli ve Nâzım Hikmet'in izleriyle büyüleyici bir yolculuk sunuyor.

“Bilgeliğin bir yolu da gezip görmek ve tanımaktır.”

Orta Avrupa'nın önemli şehirlerinden Viyana'yı bir önceki yazımda, Budapeşte'yi ise 2014'te yazdığım bir yazıyla tanıtmaya çalışmışım. Bu yazımda da benim gözümünden Prag'ı anlatmaya çalışacağım.

Çekoslovakya, I. Dünya Savaşı sonrası Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun dağılmasıyla, 1918'de başşehri Prag olmak üzere kurulmuştur. 1939'da Hitler'in müdahalesi ile ikiye ayrılmış; 1945'te Sovyetler Birliği'nin etkisiyle Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti adıyla bilinmeye devam etmiştir. 1989'da Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Kadife Devrim ile Çekoslovakya Demokratik Cumhuriyeti adını almıştır. 1993'te ise yine barışçıl bir şekilde Çek ve Slovakya Demokratik Cumhuriyetleri olarak ikiye ayrılmıştır. Batıdakiinin başşehri Prag olurken, Slovakya'nın başşehri ise “Tuna'nın güzeli” olarak adlandırılan Bratislava olmuştur.

ARTIK ADI ÇEKYA

Bu bölge, 1526'daki Mohaç Meydan Muharebesi sonrası, 16. ve 17. yüzyılların başında Uyvar adı altında Osmanlı Devleti'mizin hâkimiyetinde olmuştur. Çek Cumhuriyeti 1999'da NATO'ya, 2004'te ise Avrupa Birliği'ne girmiş ve 2016'dan itibaren Çekya adını almıştır. Prag, Çekya'nın başşehridir. Baltık Denizi'ne dökülen Vltava Nehri'nin üzerine kurulmuş tarihi bir şehirdir. Dünya savaşlarından etkilenmediği için Orta Çağ'dan kalan tarihi dokusu bozulmamıştır. 1100'lerden kalan tarihi binaları ve taş parke yolları ile “masal şehir”, “yüz kuleli şehir”, “Altın Şehir” gibi isimlerle de bilinir. UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi'ndedir.

3 SAAT DEDİK, 4,5 SAATTE ZOR GİTTİK

Prag, Viyana'ya 350 km uzaklıkta ve kuzeydoğusundadır. Kiralamış olduğumuz arabamızla kara yolundan gidecek şekilde akşam saat 8 gibi yola çıktık. Üç saat gibi bir sürede otoyoldan oraya varacağımızı düşünürken, akıllı telefonumuzun yönlendirmesiyle girdiğimiz ve gidiş gelişli, küçük

büyük bir çok yerleşim yerinden geçen devlet yolunu kullanmak mecburiyetinde kaldığımız için 4,5 saatte, gece yarısı gibi kalacağımız adrese varabildik. Çekya'nın AB üyesi olması sebebiyle Avusturya sınırından herhangi bir işlem olmadan Çekya'ya geçişimiz büyük bir kolaylıktı. Burada kaldığımız yer, Prag'ın eski tarihi binalarından birinin restore edilip turizm amaçlı kullanıma açılmış hâlindeki bir daireydi. Bağlantının internet üzerinden yapılabilmesi ve kolayca girip yerleşebilmemiz, tüm yol yorgunluğumuzu gidermişti.

GEZMEYE BAŞLAYALIM

Önce eski şehrin (Old Town) meşhur meydanına gidiyoruz. Buranın zemini taş kaplamalıdır. Âdem ve Havva'yı temsil ettiği söylenen, 1400'lerde yapılmış çift kuleli Týn Kilisesi, yine tarihi bir bina olan Eski Belediye Binası'nın bitişiğindeki astronomik saat kulesi ve ilginç Hus Anıtı heykeli buradadır. Bu özellikleri ve tüm çevrenin tarihi dokusunun bozulmaması, turistlerin büyük ilgisini çekmekte ve meydan her zaman kalabalık olmaktadır.

ASTRONOMİK SAAT

Astronomik Saat 1410'da yapılmış olan ve hâlen çalışan en eski saatlerden biridir. Kule üzerine monte edilmiş bu ilginç saatin üzerinde güneş ve yıldızlarla ilgili bilgiler vardır. Her saat başı çalan zil ile açılan

Prag, Orta Avrupa'nın Diğer Bir Şehri

penceresinden Hz. İsa'nın 12 havarisi geçiş yapar. Yine buradaki dört ilginç heykel figürünün verdikleri mesajlar çok anlamlıdır. Bunlardan elinde ayna tutan figür gösteriş ve kibire, para kesesi tutan figür maddi hırs ve zenginlik tutkusuna, müzik aleti tutan figür zevk ve eğlence düşkünlüğüne, kum saati tutup zil çalan iskelet ise zamanın hızla geçip ölümden kaçış olmadığına işaret eder. Bu mesajlar, insanlara yaşadıkları hayatın daha iyi, ölçülü ve faydalı olması gerektiğini hatırlatmaktadır. Hâlen bunun gibi çalışan tarihi eski saatlerden biri Londra'dadır. Bizim Diyarbakır Ulu Cami avlusundaki, 1200'lerde mühendis ve matematikçi El Cezerî'nin yaptığı güneş saatini de unutmamalıyız. Meydanın ortasındaki Jan Hus Anıtı da verdiği mesajlarla anlamlıdır. Hus, 1400'lerde yaşamış reformcu bir din adamı ve Çekyalılar için önder bir kahramandır. İbadetlerin Latince yerine yerel dil ile yapılmasını isteyen görüşleri vardır. Bu ve benzeri görüşleri sebebiyle Katolik Kilisesi'nce yakılarak öldürülme cezası uygulanmıştır. Protestan mezhebinin önderlerinden Luther'in etkilendiği isimlerdendir. Bu anıt, 1915'te, ölümünün 500. yılında halkın bağışları ile yapıp buraya konmuştur.

TERASTAKİ KAFEDEN BİR BAKIŞ

Meydanı ve şehri daha yukarıdan görmek için buradaki üç katlı bir otelin terasındaki kafeye çıkıyoruz. Kafeye sıra verilerek ve mutlaka bir şeyler yemek ön şartı ile çıkılıyor. Biz de bu şartı yerine getiriyor, buraya has bir içecek alıp hem dinleniyor, hem de Prag şehrinin kulelerini ve tarihi dokusunu buradan görmüş oluyoruz. Prag Kalesi ve bölgesi, diğer görülecek yerlerdendir. Kale ve bölgesi nehrin karşı kıyısında ve tepelik bir yerdedir. Kraliyet Sarayı, 900'lü yıllardan kalma bir yapıdır. Buradaki Aziz Vitus Katedrali, Çekya'nın en büyük yapısıdır. Çok ince taş işçiliği ile hayranlık uyandıran bir yapıdır. 1344'te yapımına başlanmış ve 600 yıl süren yapım işi 1929'da tamamlanmış bir eserdir. İçinde birçok azizin ve Roma imparatorunun mezarları vardır. Prag'da otantik arabalar ve gezi otobüsleri ile de şehri gezip görebiliyorsunuz. Biz otantik arabayı tercih edip bu şehrin tarihi dokusunu, parke yollarının tıktısını da yaşayarak gezmeyi tercih ettik. Bu gezi ile birçok tarihi yapı ile birlikte, 1400'lerde Roma İmparatoru IV. Charles tarafından yapılan ve daha sonra konulan heykelleri ile ünlü köprüyü de görüyoruz. Bu köprü çok uzun yıllar şehrin iki yakasını bağlamış olup hâlen nehir üzerinde 21 köprü mevcuttur. Köprüdeki heykellerin çoğu dinî azizleri temsil etmekte olup birisinde ise zindana attığı esirleri ile bir Osmanlı Türkünü tasvir etmektedir. Tarihi mekânları gezip

gördüğümüz bu araba turu, bizim için Prag ile ilgili unutulmaz bir hatıra olmuştur.

11 METRELİK Kafa HEYKELİ

Prag'a gelip Kafka'nın ilginç kafa heykelini görmemek olmazdı. Franz Kafka, Prag'da doğup yaşamış (1883-1924) bir düşünür, yazar ve romancıdır. Eserleri, kültür ve edebiyat sahasında ölümünden sonra ilgi görmüştür. Şehrin yeni kısmında bulunan bu yapıt, onun değişken fikirli yapısını da yansıtmaktadır. Bu heykel, 42 sürekli dönen paneli ile değişen görüntüler vermekte olup 11 metre yüksekliğinde bir kafa heykelidir. Bu şehirdeki görülecek eserlerden biridir. Son olarak Nâzım Hikmet'in de gelip oturduğu Cafe Slavia'ya gidip çayımızı içiyoruz. Burası nehir kenarında, nehrin dingin sularının görüldüğü dört katlı tarihi bir yapının zemin katındadır. Köprüleri, karşı kıyısındaki doğal güzelliği ve içindeki tarihi yapıların varlığının getirdiği nefis güzelliği ile bizim Haliç'i ve Boğaziçi'ni hatırlatan özellikte bir yerdir. Şairimiz için ilham kaynağı olacak kadar güzel olan bu mekân, O'na şu mısraları yazdırmış olmalıdır:

“Vltava suyuna karşı oturup
Tatlı tatlı yarenliği severim

.....

Prag şehri yaldızlı bir dumandır
Ve kızıl, kocaman bir elma gibi”

Hoşça kalınız.

EYLÜL SEÇKİSİ

Viyana'yı Gezip Görünce

Halil İbrahim KAHRAMAN

Kahraman, ailesiyle yaptığı Viyana gezisinde müzeleri, sarayları, müziği ve korunmuş şehir dokusunu izliyor. Osmanlı kuşatmalarından kalan izler, şehrin simgeleri, kahve kültürü ve göçmen bir Türk işletmesinin başarısı yolculuğun farklı durakları oluyor. Tarihî binaların restore edilip canlı işlevlerle sürdürülmesi, yazarın kendi şehrine de dönerek sorduğu müzecilik sorusunu güçlendiriyor. Pişmaniye gibi yerel değerlerin neden kalıcı bir hafıza mekânı bulamadığını düşünüyor. Yazı, gezip yalnız yeni yerler görmekten çıkarıp evde eksik bıraktıklarımızı fark etmenin yolu hâline getiriyor; Prag izlenimleriyle birlikte okunabilecek bir şehir kültürü notu sunuyor.

YAZININ TAMAMINA GİT >

Karadeniz Yaylalarından: Ayder Yaylası

M. Halistin KUKUL

26.09.2026

Karadeniz'in göz bebeği Ayder ve Rize yaylaları mahvoluyor mu? Doğaseverler için hem uyarı hem de ibretlik bir Karadeniz eleştirisi!

Son birkaç senedir T(1)rabzon, Rize ve Giresun yaylalarını gezme fırsatım oldu. Benim için gezmek, bir cephesiyle 'bilgilenme' olduğu kadar, inceleme/araştırma, güzellikleri paylaşma ve aksaklıkları da günyüzüne çıkarma mânasını taşımaktadır.

Yarım asrı aşan zamandır yazılarımı ve şiirlerimi okuyan dostlarım, benim, memleket meselelerinde ne kadar hassas olduğumu bilirler. Bunu; "Uyanmak Zamanı" adlı şiir kitabımın ilk şiiri olan "Geleceğe Sesleniş" başlıklı şiirimin ilk dördlüğünde, seneler önce, şöyle ifade etmişim: "Bu vatan benim, güzelliği hayâle sığmaz; Bu çakıl taşı benimdir, kim der ki, bir işe yaramaz! Sil ortalıktan bütün kinleri kardeşim, Topla, hepsini bana yaz!.."

İnsandan, hayvandan, tabiatın her zerresine kadar bu merhametli hassasiyeti taşımak, herkes için vicdânî bir vazife olmalıdır. Gezme imkânı bulabildiğim yayla ve obaların bâzıları ise; Sis Dağı Yaylası, Kümbet, Mavi Göl, Hıdırnebi, Karadağ, Kayabaşı, Kazma Obası, Sazalanı, Erikbeli, Kadırga Yaylası, Oğuz Obası ve Ayder Yaylası'dır. Ayder Yaylası'na, bundan otuz sene kadar önce de gitmiştim. Birkaç yayla evi, birkaç kaplıca binası ve çimenlerde otlatılan çok az sayıda inek ile, karşı yamaçtan çağlayarak akan bir şelâle mevcuttu.

09 Eylül 2026 Çarşamba günü, güneşli bir havada, önce Rize'de biraz gezdik. Gezdik diyorum, çünkü yalnız değildim ve en küçük torunum Can, arabasıyla, âilece, bizi gezdirdi. 1967-1969 yılları arasında, Rize Ticaret Lisesi'nde öğretmenlik yapmışım. O zamandan beri, 1990 yılı başlarında, Rize İl Kültür Müdürlüğü öncülüğünde, bir okulumuz tarafından 'Havada Bulut Yok' adlı tiyatro eserimin sahneye konması münâsebetiyle de kısa süreli –bir gece- bir Rize yolculuğum oldu amma, ondan bir şey anlayabildiğimi söyleyemem.

Önce, Ziraat Çay Bahçesi'ne çıktık. Şimdilerdeki adı: "Botanik Ziraat Çay Bahçesi" olmuş!.. Demek ki; Fransızca botanik (botanique) kelimesi câzibeyi artırıyor!.. Botanik, "Bitkileri inceleyen ilim dalı, bitki bilimi, nabâtât" (Bknz. İlhan Ayverdi, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Kubbealtı Lugatı, Sf. 163) diye târif

ediliyor. Demek ki, bu bahçede, "bitki bilimi" yapılıyor!..

Buraya çokça bina yapılmış!.. Sordum.. Dediler ki; şurası, en zirvedeki, Vali Konağı... Şurası; Genel Müdür mekânı.. Çay ocakları, lokantalar zâten belli!.. Öyle bir "Botanik Ziraat Çay Bahçesi" ki, hiçbir noktasından şehri, denizi ve şehrin arka vâdilerini görmeniz mümkün değil!.. Hâlbuki, benim orada bulunduğum senelerde, bu "Ziraat Bahçesi"nde çayınızı yudumlarken bile, çay bahçelerinin süslediği derin vadileri, dibine kadar seyretme imkânınız olurdu!..

Yâni; o elli dokuz sene önce gördüğüm Ziraat Bahçesi gitmiş yerine başka bir bahçe gelmişti. Elbette ki, Türkiye'de çay ziraatinin öncüsü Zihni Derin (1880-1965), kendine mahsus cazibesıyla yaşatılıyordu. Ancak; Ziraat Bahçesi'nden, yukarda da ifade ettiğim gibi, o zamanlar, Rize'ye ve çevre vadilere baktığımız zaman gördüğünüz ihtişamın zerresi artık yoktu. Ziraat Çay Bahçesi'nin etrafını çepeçevre kuşatan devâsa binalar, bunca güzelliklerin ve yeşilliklerin görünmesine müsaade etmiyorlardı.

Bir hakkı teslim etmeliyim ki, Ziraat Çay Bahçesi, her hâliyle tertipli-düzenli, ölçülü ve tertemizdi. Ziraat Bahçesi'nde inince, iki sene ikamet ettiğim Kıbrıs Palas Otel'i'nin, karşısındaki Valilik binasının ve hemen onun batısında bulunan küçücük Rize Ticaret Lisesi binasının yıkılıp yerlerine koca koca binalar yapıldığına şahit oldum. Kıbrıs Palas Otel'i'nin yanbaşı, 1711'de inşâ edilip, 1959'da tamiratı yapılan Şeyh Câmisi aynen bütün güzelliğiyle ve ihtişamıyla ayakta duruyordu.

Şunu samimiyetle ifade etmeliyim ki, bugün, modern ve bütün yönleriyle cezbedici bir Rize şehriyle karşı karşıyaydım ve bu, beni ziyadesiyle memnun etti ve sevindirdi. Oradan, doğuya doğru... Ayder Yaylası'nı hedef alarak yola koyulduk!.. Tabii ki, önce, heyecanla ve hasretle çağlıtısını duymak istediğim Fırtına Deresi'ni görmeyi arzuladım...

Hayâl kırıklığı yaşadığımı söyleyerek söze gireyim: O, başlangıcından/doğduğu yerden değil; bitiminde/denize döküldüğü yerde bile, çağıl çağıl akan Fırtına Deresi gitmiş, ona bir hâller olmuş, suyu, bu

Karadeniz Yaylalarından: Ayder Yaylası

mevsimde azalmış, cansız cansız akıyordu... Niçin, bilemem!.. Hâlbuki, benim oraya ilk defa gidişim temmuzdu ve suyun en az olduğu mevsimdi; ve su, gürül gürüldü!..

Çamlıhemşin'e doğru gittikçe, su, bulanıklaştı, tekrar duruldu. Üzerinde az da olsa rafting yapanları gördüm. Bu ise, iyiye alâmetti. Ayder yolundaki trafik beni şaşırttı. Bu kadar da olur mu, dedirtti. Demek ki, Ayder Yaylası, görülmeğe değer, önemli bir yayladır ve ona, bu cezbediciliğe göre hizmet edilmelidir. Öyle mi, derseniz, asla, diye cevap vermek zorunda kalırım. Asla!..

Yolun ekserisi, tek şeritlidir, asfalttır ve çok virajlıdır. Köprü ve tünel çalışmaları vardır. Ancak; 'Geç kalındı' desem, yanlış anlaşılmaktan endişe ederim.. Ardeşen, Ayder arası, Fırtına Deresi boyunca gördüğüm birçok tarihî köprü, açıklayıcı tabelâları olmasına rağmen, maalesef, bakımsız bir hâldedir. Önce yol!... Her şeye rağmen, 1350 metre yükseklikteki bu kadar çok ilgi gören bir yaylanın yolu böyle olmamalıydı, diyorum...

Kaldı ki, Ayder Yaylası'na, otomobille giriş 195, motosikletle giriş 130, minibüsle giriş 585, midibüsle giriş 975, otobüsle giriş ise, 1.950 liradır. Çamlıkların arasından, derin vâdilerden geçip Ayder Yaylası'nı ulaştığımızda, ne yazık ki, karmaşadan başka hiçbir şeye şahit olmadık. Alınan bu paralar bile, Ayder'i ihyâ etmeye yeter de, artar bile!..

Trafik, tam bir keşmekeş; satış mekânları düzensizlik içinde... Böyle bir yaylada, ne yersiniz, ne içersiniz, bu yaylanın önemi nedir, buraya, sâdece bir nefes almak için mi gelinir sorularına cevap verebilecek hiçbir resmî kayıt, uyarı, izahat mevcut değildir. Çam ormanları ve buz gibi sularıyla Allah'ın bize bahşettiği böyle bir tabiat hârikası, maalesef, "oluruna bırakılmış" bir vaziyettedir..

Tabî ki, 'Keşke oluruna bırakılsa!' diye de söyleniyorum. Çünkü, hiç değilse, 'saf tabiat' bozulmazdı. Çağımızın insanı, bu pırıl pırıl yemyeşil dağların ve suların hürriyetiyle oynamaya niçin bu kadar meraklıdır, anlamakta zorluk çekiyorum.

"Bir Gezinin Düşündürdükleri / 1-2-3" (Bknz. M. Halistin Kukul, Wwwkapsamhaber.com, 02-03-04 Haziran 2026) başlıklı seri yazılarımda; Türkiye'nin doğusundan, güneyinden batı sâhillerine kadar uzanan ovalıkların bomboş olduğunu, Bingöl, Mardin, Diyarbakır, Adana/Çukurova, Konya Ovası'ndan, taa Manisa, Aydın, İzmir'e kadar bunun devam ettiğini ifade ederek, İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Adana gibi büyük şehirlerimizi kastederek, "Koskoca Türkiye, birkaç şehre sığdırılmıştır ve hâlâ da sığdırılmaya çalışılmaktadır" dediğim gibi; Karadeniz'in ormanları da, dereleri de, pınar suları

hattâ sisi, çisesi, dumanı da, güneşi de, arzu edilen seviyede istifadeye sunulamamakta ve ihmâl edilmektedir.

Dünyada, Allah'ın bol nimet lütfettiği fakat onu, kullanmasını beceremeyip ihmâl derecesinde kaale almayan ve hattâ tahrip eden başka millet var mıdır, bilmiyorum!.. Arkadaş!.. Allah ü Teâlâ, zâten herbir güzelliği ve nimeti vermiş... Dağları-tepeleri, vâdileri, yamaçları, sularıyla, çeşit çeşit çiçekleri ve bitki örtüsüyle, her çeşit hayvan nesliyle ikrâm etmiş...

Sen, niçin, bu tabiatı 'düzenlemek'ten, gönül hoşluğuyla hizmete sunmaktan uzaksın? Niçin suyu bulandırıyor; çiçeği solduruyor, ağacı buduyor, hayvanı süründürüyorsun, niçin?

Her şeye rağmen; Ayder Yaylası'na mutlaka gitmelisiniz.. Maksadım; oranın daha da ihtişamlı olması arzumdur!.. Bütün yaylalarımız gibi, Ayder Yaylamızın da, daha güzel olma hakkı vardır ve inanıyorum ki, olacaktır.. Temennim, budur!.

EYLÜL SEÇKİSİ

Düşündükçe/75

M. Halistin KUKUL

Kukul, siyasetten ekrana ve sokağa yayılan hakaret dilinin, yüzyıllar içinde oluşmuş nezaket kültürünü aşındırdığını söylüyor. Telefon, bilgisayar ve televizyonun artık evin geçici misafiri değil sürekli bir ferdi hâline geldiğini hatırlatıyor; kamusal alanda söylenen her sözün çocukların ve gençlerin dünyasına doğrudan girdiğini vurguluyor. Birlik, merhamet ve güzel ahlak çağrısıyla kişiyi aşağılayan davranış arasındaki çelişkiyi sorguluyor. Ziya Paşa ve Yunus Emre'den örneklerle sözün temsil gücüne dönüyor. Yazı, nezaketi süslü bir alışkanlık değil, aile ve toplum hayatını koruyan ciddi bir sorumluluk olarak ele alıyor.

YAZININ TAMAMINA GİT >

Sulu Kağan'ı Tanımak

Naci KARA

19.09.2026

Türkiş Kağanı Sulu Kağan, Emevîlere karşı 22 yıl Orta Asya'nın bağımsızlığını savundu; ancak mezhep ve siyasi yaklaşımlar yüzünden tarihte gölgede bırakıldı.

Sulu Kağan'ın adını bugün kaç kişi biliyor?

Türkistan'ın nice hükümdarı, nice savaşçısı, tarihe altın harflerle yazılmıştır. Kiminin adı taşlara kazındı, kimi Çin yıllıklarına geçti, kimi de Arap kâtiplerinin satırlarında yaşadı. Taşlara yazılan isimler için doğrulama gerekmez iken, Arap ve Çin kaynaklarının taraflı olduklarını söyleyebiliriz. Ancak bazı adlar vardı ki, tarihin içinden geçtikleri hâlde gözden kaçmış, kayırlılmıştır. Sulu Kağan da tarihin ihmal ettiği bir büyük kahramandı. Hem de aynı dönemlerde yaşamış Kültigin kadar, Bilge Kağan kadar...

Sulu Kağan Türkiş kağanı idi. Yalnız Türkişlerin yahut Mâverâünnehir'in kaderini belirleyen bir kahraman da değildi. İki büyük dünyanın arasında sıkışmış Orta Asya'nın yönünü değiştiren bir askeri deha idi. Batıdan gelen Emevî orduları ve doğuda yükselen Çin Tang kudreti aralarında kalmış, kendi yurdunu, kendi düzenini ve kendi siyasî varlığını korumaya çalışıyordu.

Sulu Kağan, Arap ordularının Mâverâünnehir'e doğru ilerleyişinin önüne dikildi. Semerkant'ın, Buhara'nın, Şaş'ın, Huttal'ın ve Soğd beylerinin kaderleri de onun kılıcının teminatı altında idi. Çevresinde Soğd beyleri, başka Türk boylarının atlıları ve kimi zaman da dün düşman saydığı beyler vardı. Emevîlere karşı omuz omuza savaşıyorlardı.

Arap ordularının amacı din yaymak değildi. Zengin ipek yolu boyunca dizilmiş şehirlerin fethinden ziyade ganimet vardı hedeflerinde. Çünkü Halifelik Makamı elde edilecek ganimetin dörtte üçünü askerlere vaat etmiş ve uygulamıştı. Geriye dönen askerler elde ettikleri ganimetlerle zengin oldular.

Sulu'nun karşısında duran Emevî orduları İslâm'ı temsil etmiyorlardı. Onlar bir devletin ordularıydı; fetih ve arkasından ganimet vurgunculuğu yapan, vergi alan, şehirleri kendi siyasî düzenine bağlamak isteyen bir imparatorluğun askerleriydi. Sulu'nun kılıcı da inancını korumak amacıyla değil, kendi ülkesinin üzerinde kurulmak istenen hâkimiyete karşı sonuna kadar savaşma kararlılığı ile İlini korumaktı.

Sulu Kağan Arap tarihi kaynaklarında Ebu-Müzahim lakabı ile anılmıştır. Çünkü Sulu, Arap Ordularının kolaylıkla yayılmayı düşündükleri Mâverâünnehir

havzasını onlara dar etmiş, daha önce fethedilen topraklarını geri almış, Arapları Mâverâünnehir hattından püskürtmüştü.

Selçuklu ve Osmanlı'da, İslam öncesi Türk tarihinin önemsenmediği ve Arap Tarihi ile birlikte Müslüman Türk Devletlerinin tarihlerini okullarda ve medreselerde ağırlıklı olarak okutulduğunu biliyoruz. Aslında gözden kaçırılsa da, Sulu Kağan döneminde Orta Asya Türklerinin Müslüman olmamaları bu konunun en önemli etkenidir. İhtimal, kâfir olarak nitelenen "Gök Tanrı" inancına sahip o günün Türk'lerinden bu güne de yansımalar var ve maalesef acı bir gerçek olarak bu gün de yaşanmaktadır.

Onu "İslâm'a karşı savaşan bir kâfir" diye görmek, onu kendi çağının gerçeklerinden koparmaktı. O, Müslüman olmamış bir Türk kağanıydı; fakat savaşının sebebi yalnızca din değildi. Kendi yurdunu, kendi halkını ve kendi devletini koruyordu. Arap ordularının önünde dururken aslında Orta Asya'nın siyasî bağımsızlığını savunuyordu. Ve bunu 22 yıl boyunca ve bir suikast sonucu vefatına kadar başarıyla devam ettirdi.

738 yılında en yakını komutan tarafından öldürülmesiyle Araplar için bayram havası oluştu. Onun ardından Türkişlerin birliği sarsıldı. Kağanın çevresinde tuttuğu güçler birbirinden koptu, beyler birbirleriyle mücadele etmeye başladı. Sulu'nun ölümünün ardından bozulan denge, yalnız bir devletin sonunu hazırlamadı; Orta Asya'nın siyasî düzenini de değiştirdi.

Müslüman Türk devletleri tarih sahnesine çıktıkça, tarih anlatımının merkezine de İslâmiyet sonrasındaki Türk devletleri yerleşti. Selçuklular, ardından Osmanlılar büyük imparatorluklar kurdu. Onların tarihleri yazıldı, okutuldu, nesilden nesile aktarıldı. Ama diğerleri; Göktürkler, Türkişler, Karluklar ve onların kağanları ise yavaş yavaş tarih sahnesinin unutulmaları gerekenler grubuna dahil edildiler. Sulu unutulmadı belki. Ama küçültüldükçe küçültüldü.

Acı olan bu günün Türkiye'sinde de aynı ayırım, cehalet kaynaklı bir yapı tarafından devam ettiriliyor. Onun için bir türlü Türk olamıyoruz. Halbuki, Türk olmak birliğimizin teminatıdır.

22.09.2026

Fonlarda Neler Oluyor ?

M. Fatih

Halka arz hisselerine dayalı kaldıraçlı borçlanma döngüsü sistemde temerrütlere ve fon tasfiyelerine yol açmıştır.

Türkiye'de yatırım fonları piyasasında yaşanan gelişmeler, hem büyüklüğü hem de yüz binlerce kişiyi doğrudan ilgilendirmesi bakımından detaylı bir anlatımı hak ediyor. Amacım burada teknik bir anlatım ile kafa karıştırmak değil; "Ne oldu?, Neden oldu?, Param ne olacak?" sorularına, kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgilerim doğrultusunda sakın ve anlaşılır bir çerçeve sunmak.

Sistem Risk Nasıl Doğdu ?

Bunu anlamak için biraz geriye gitmek gerekiyor. Sorunun merkezinde, kendini besleyen bir kaldıraç ilişkisi var ve bu ilişkinin başlangıcı halka arzlar. Hisse senedi ağırlıklı bazı serbest fonlar, tercihli olarak yakın zamanda halka arz olmuş ve piyasada henüz belirgin bir iyi-kötü algısı oluşmamış hisselerle yöneldi. Bu tercih rastgele değildi: bu hisseler yeni arz edildiği ve şirkete dair detaylar az bilindiği için fiyat hareketlerine karşı daha az direnç gösteriyordu, hem de halka arz sürecinde büyük miktarda talep gösteren fon, o hissede belirleyici bir paya, dolayısıyla fiyat üzerinde önemli bir etkiye sahip olabiliyordu. Halka arz sonrasında bu hisselerin bir kısmı olağanüstü yüzdelere değer kazandı; bu da hem hisseleri hem de onları elinde tutan fonları kamuoyunun gündemine taşıyarak ciddi bir popülerite yarattı. Popülerlik doğal olarak yeni yatırımcı girişi getirdi ve fonlar bu yeni para girişleriyle, hakimiyetini ellerinde tuttukları hisselerde alım yapmaya devam etti. Bu zincirleme alımlar fiyatları daha da yukarı taşıdı.

Peki Ya..Para Piyasası Fonları ?

Hisseler yükselmeye devam etti ancak mesele burada kalmadı. Fonlar kontrollü bir şekilde işlem yaptıkları bu hisselerin piyasa değerini teminat göstererek, para piyasası fonları gibi daha az risk barındıran yapılardan görece yüksek faizle borçlanma yoluna gitti. Bu durum iki yönlü bir besleme mekanizması yarattı; bir yanda hisse senedi fonu, borçlandığı parayı yine kontrolü altındaki hisselerle yönlendirerek kendi yarattığı yükselişi büyötmeye devam ediyordu; öte yanda bu hisseleri teminat olarak kabul eden para piyasası fonları da emsallerinden yüksek faiz geliri elde ederek görece yüksek getiri açıklıyor, bu işlemler onlara da yeni yatırımcı çekiyordu. Sonuç olarak bu düzenin işlediği dönemde, işin içindeki hem hisse senedi fonları

hem de para piyasası fonları, benzerlerinin oldukça üzerinde getiriler yazdı ve bu görünüşteki başarı döngüyü daha da güçlendirdi.

Oluşan bu yüksek getirili tablo; gerçek bir alım satım derinliğine değil, fonun kendi içindeki döngüsüne dayanıyordu. Her döngü gibi bir yerde tersine dönmeye başladı. Yüksek getiriyi gören ve parasını değerlendirmek isteyen yatırımcı sayısı arttıkça, hisse senedi fonları zaman zaman yatırımcı taleplerini karşılamak için satış yapmak durumunda kaldı. Ama bu hisseleri bugüne kadar yukarı taşıyan asıl güç zaten fonların kendisiydi; piyasanın diğer tarafında bu fiyatlardan alım yapmaya hazır yeterli bir kitle yoktu. Satışlar karşılık bulamadıkça fiyatlar geriledi. Fiyat gerilemesini gören yatırımcılar da tedirginleşti ve fondan çıkış talepleri hızlandı; çıkış talepleri arttıkça fonun karşılamak zorunda olduğu satış miktarı büyüdü ancak karşı tarafta alıcı bulma sorunu aynen sürdü. Bu, klasik bir kendini besleyen düşüş sarmalı: satış, fiyat düşüşü, daha fazla çıkış talebi, daha fazla satış. Bu noktada olayın etkisi hisse senedi fonlarının sınırlarını da aştı. Fiyatı gerileyen bu hisseleri teminat olarak kabul edip borç vermiş olan para piyasası fonları, ellerindeki teminatın değerinin verdikleri borcu karşılamaya yetmediği bir noktaya geldi. Borcun geri ödenmesi de bu yüzden aksadı; mesele, başlangıçta yalnızca birkaç hisse senedi fonunu ilgilendiren bir sorunken, para piyasası fonlarına da sıçrayarak hafta içinde yaşanan temerrüt haberlerine dönüştü. Bu noktada bir hatırlatma önemli: para piyasası fonları, risk grubuna bakıldığında "düşük riskli" grupta yer alıyor. Sorun, bazı fonların arka planında hisse fiyatlarına bağımlı ve şeffaf olmayan bir kaldıraç ilişkisinin birikmiş olmasıydı. Yatırımcı, "günlük likidite, düşük risk" algısıyla hareket ederken, fonun taşıdığı gerçek risk bu algıyı yansıtmıyordu.

Tasfiye Sürecine Nasıl Gelindi ?

Kısaca hatırlatmak gerekirse: 15 Eylül'de Pusula Portföy, bazı fonlarında yatırımcılara yapılması gereken ödemeleri zamanında gerçekleştiremediğini açıkladı. Bir gün sonra benzer bir sorun Tera Portföy'de de ortaya çıktı. Bu haberler Borsa İstanbul'a da sıçradı; endeks 16 Eylül'de gün içinde yüzde 6'yı aşan bir kayıpla devre kesiciye girdi ve günü yüzde 5,54 düşüşle

Fonlarda Neler Oluyor ?

kapattı. Aynı dönemde, yatırımcıların fonlardan çektiği para 213 milyar TL'yi (yaklaşık 4,7 milyar dolar) buldu. Sermaye Piyasası Kurulu, yedi portföy yönetim şirketine (Tera, Pusula, Hedef, Atlas, A1 Capital, Bulls ve Pardus) ait toplam 130'un üzerinde fonun işlemlerini durdurdu ve tasfiyesine karar verdi. Soruşturma kapsamında bazı hisselerdeki işlemler nedeniyle çok sayıda kişi hakkında suç duyurusunda bulunuldu, baskınlar ve tutuklamalar oldu. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Finansal İstikrar Komitesi, sorunun sınırlı sayıda şirketle ilgili olduğunu ve sektörün büyük çoğunluğunun sağlıklı şekilde çalışmaya devam ettiğini açıkladı.

Peki Şimdi Ne Olacak ?

SPK 18 Eylül gününün henüz ilk saatlerinde yayınladığı bülten ile birlikte, tasfiye kararı verilen fonlar için usul ve esasları netleştirdi. Öncelikle, tasfiye kararı verilmiş olması fondaki tüm yatırımın kaybolduğu anlamına gelmiyor; fonların portföyündeki varlıklar hâlâ duruyor, süreç bunların nakde çevrilip yatırımcılara dağıtılmasıyla ilgili. Bu iş için iki banka görevlendirildi: Tera Portföy'ün fonları için Türkiye İş Bankası, diğer altı şirketin (A1 Capital, Atlas, Bulls, Hedef, Pardus, Pusula) fonları için ise Ziraat Bankası tasfiye sürecini yürütecek kurumlar olarak belirlendi. Süreç şu şekilde işleyecek: ilk iki iş günü içinde fonların toplam katılma payı sayısı ile yatırımcıların bireysel hesapları karşılaştırılıp mutabakat sağlanacak; en geç on iş günü içinde varlık, borç ve alacak kalemleri netleştirilecek. Ardından bankalar, fon portföyündeki varlıkları piyasa derinliğini ve yatırımcı menfaatini gözetenek kademeli olarak satışa çıkaracak; tek seferde değil, belirledikleri sıklıkla. Elde edilen nakit, yatırımcıların sahip olduğu pay oranında hesaplarına aktarılacak. Tüm bu sürecin, duyuru tarihinden itibaren en fazla altı ay içinde tamamlanması öngörülüyor. Burada, sürecin ne kadar süreceğinin yanında bir belirsizlik daha var: nihai olarak elinize geçecek tutar, o varlıkların gerçekte hangi fiyattan satılabildiğine bağlı olacak. Bazı fonların yoğunlaştığı hisselerde piyasa derinliği zaten sınırlıydı; bu yüzden önümüzdeki süreçte bu hisselerde yeni bir fiyat oluşumu görülebilir. Yani süreç adil ve tanımlı işleyecek ama kağıt üzerindeki değerle elinize geçecek tutarın birebir aynı olacağının garantisi şu an için verilemiyor.

Değerli okurlarımıza son olarak şunu söylemek isterim ki; bu süreçte en çok ihtiyaç duyulan şey panik değil sükûnettir. Tasfiye kapsamındaki fonlar halihazırda alım satıma kapatılmış durumdayken, bu tabloya her gün panikle bakmanız süreci hızlandırmaz ve yalnızca kişinin kendini yıpratmasına yol açar. Bu sebeple kendinize ya da çevrenizde bu durumdan zarar

görenlere manevi desteğinizi eksik etmeyin. Sağlıcakla kalın..

EYLÜL SEÇKİSİ

Faizde Sükûnet, Enflasyonda Ağır Adım

M. Fatih

M. Fatih, Eylülün ortasındaki para politikası görünümünü faiz kararı ile enflasyonun yavaşlayan düşüşünü birlikte okuyarak değerlendiriyor. Yazının temel ayrımı, temel mal fiyatları ile kira, eğitim ve sağlık gibi hizmet kalemlerinin aynı hızda tepki vermemesi. Sabit faiz kararını tek başına sonuç saymak yerine, beklentiler, reel faiz ve yatırım üzerindeki maliyetlerle birlikte ele alıyor. Piyasa hareketlerinin genel tabloyu olduğundan iyi göstermemesi gerektiğini vurguluyor. Bu tarihli değerlendirme, erken gevşeme riski ile sıkı politikanın uzayan bedeli arasındaki dengeyi anlatıyor; sayısal göstergeler yazının Eylül yayın dönemine ait, yazarın aktardığı veriler olarak okunmalı.

YAZININ TAMAMINA GİT >

EYLÜL SEÇKİSİ

Tasfiyede Yeni Takvim, Piyasada Süren Baskı

M. Fatih

M. Fatih, ayın son haftasındaki fon tasfiyesi takvimini, Borsa İstanbul'daki satış baskısını ve küresel tahvil faizlerini aynı risk görünümünde ele alıyor. Tasfiye süresinin uzamasının acele satışları hafiflettiğini, buna karşılık yatırımcının parasına kavuşma belirsizliğini de uzattığını belirtiyor. Fonlardan mevduata yönelişi, getiriden önce güven arayışının işareti olarak okuyor. Enerji ve enflasyon kaygıları ise uluslararası finansman maliyetini artıran arka planı oluşturuyor. Yazı, bu sayıda tam verilen 'Fonlarda Neler Oluyor?' sorusunu bir hafta ileri taşıyor; uygulamanın nasıl işleyeceğini ve gerçek satış fiyatlarının sonucu nasıl belirleyeceğini izlemeye çağırıyor.

YAZININ TAMAMINA GİT >

KAYNAK YAZIYI AÇ >

Terör Örgütünün Amacı Egemenliği Paylaşmak

Nuri GÜRGÜR

24.09.2026

Cemil Bayık'ın açıklamalarında, terör örgütünün uzlaşmaz taleplerinin Türkiye'nin üniter yapısını hedef aldığı vurgulanmaktadır.

Terör örgütü KCK'nın Kandil'deki elebaşlarından Cemil Bayık'ın örgütü adına geçen hafta yaptığı açıklama, terör örgütünün amacını bir kere daha ortaya koydu, ancak üzerinde durulmadı, sadece bir gazetede haber olarak yer aldı.

Bu kişi sıradan biri değil, örgütün kurucularından ve en etkili yöneticilerinden; örgüt onun ağzından Ankara'ya mesaj veriyor. Bu bakımdan süreç zarar görür diye görmezlikten gelmek yerine durumu objektif olarak değerlendirmek doğru olur.

Kandil'i karargâh yapan KCK adına konuşan Bayık, Türkiye Devletine güvenmediklerini, somut adımlar atılmasını beklediklerini ifade ediyor. "Önder Apo" diye yücelttiği Öcalan'ın serbest kalıp süreci yönetmesini, İmralı'da kendine tahsis edilecek özel konutunda diledikleriyle görüşebilmesini, KCK'nın da gidebilmesini istiyor. Öcalan serbest kalmadıkça silah bırakmayacaklarını, cezaevinden tahliye edilen mensuplarının Türkiye'ye dönmeyeceklerini, uzlaşmayacaklarını tehdit olarak öne sürüyor.

Terör örgütü yenildiğini kabullenmiyor. Yaptıklarının terör değil özgürlük ve hak mücadelesi olduğunu iddia ediyor. Bazı kozmopolit çevreler de bunu destekliyor.

Yakın geçmişte neler olduğunu unutmayalım. Örgüt ile uzlaşıp terörü bitirmek için defalarca girişim yapıldı. Dönemin cumhurbaşkanı Gül, "iyi şeyler olacak" müjdesini bile verdi. Habur rezaletini, Diyarbakır meydanında Apo'nun mektubunun okunmasını, Dolmabahçe'de Devlet'in temsilcilerinin Öcalan'nın

temsilcileriyle görüşmelerini unutmamak. Her seferinde uzattığımız eller havada kaldı.

Suriye'deki gelişmelere özenerek Güneydoğu'da 2015 Haziran ayında ondan fazla kentte "devrimci halk savaşı ilan ediyoruz" diyerek ayaklanma girişimi yapmadılar mı?

Bölge halkının girişimlerini destekleyeceğini, böylelikle etnikçi ayrılıkçı Pan-Kürdist hareketin kitlesel bir nitelik kazanacağını, siyasal hedeflerinin yolunu açacağını umuyorlar. Silah kullanarak hesaplarının tutmadığını deneyerek gördüler. Stratejik değişikliğe yöneldiler. Silah kullanarak ulaşamadıkları hedeflerine siyasi kanallardan ulaşmak istiyorlar.

Suriye faktörü de artık yok. Buna karşılık DEM Parti ve KCK (Kandil cenahı) AK Parti iktidarının seçimler arifesinde oylarına ihtiyacı olduğunu düşünerek taleplerinin tümünü olmasa da bazılarını gerçekleştirmek için bastırıyorlar.

Çerçeve yasasının ilk adım olduğu, kademelerinin de geleceği yolundaki ayrıntıları belirsiz bazı açıklamalar her bakımdan belirsizlikler doğuruyor. Ama öne sürülen taleplerin ortak noktası Türkiye'nin millî, üniter, egemen devlet niteliğinin bilinçli bir tarzda değiştirmeye yönelik olmaları. Adına demokratik toplum dedikleri şey, kuvvetler ayrılığı, yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı, şeffaf bir yönetim oluşturmak değil. Devleti iki toplumsal gruptan oluşturmayı amaçlayan, kuruluş esaslarıyla bağdaşmayan bu tuzağı etnik ve ideolojik bir yapıya dönüştürmek.

Bırakın Şu Kıbrıs Türk'ünün Peşini, Düşün Yakamızdan

Atilla ÇİLİNGİR

28.09.2026

Kıbrıs Türk halkı kimsenin ipoteği altında değildir, kendi devletiyle sonsuza kadar var olacaktır!

Akdeniz'in orta yerinde bir ada, adı Kıbrıs. Konu orada yaşayan Türkler ve KKTC devleti... Bölgenin uluslararası toplantılarında, dünya coğrafyasında yaşanan her gelişmenin içinde onlar, onların geleceğiyle, devletiyle ilgili görüşmeler var! Sanki onlar böyle bir şey talep ediyor da gelin bizim geleceğimizi siz planlayın diyorlar... Birleşmiş Milletler toplantılarında onlar, AB müzakerelerinde onlar. Adada türlü menfaatler güdenlerin konusu yine onlar!

Geçtiğimiz hafta yapılan BM görüşmelerinde de Kıbrıs konusu vardı. Bu konuyla ilgili en çarpıcı olanı Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sn. Tayyip Erdoğan'ın adalı Türkler tarafından kurulan KKTC'nin tanınması yönünde uluslararası camiaya yaptığı çağrıydı. KKTC'nin tanınması yönündeki bu çağrı, BM zemininde 5'inci kez tekrarlandı. Görünen o ki, 500 kez de tekrarlansa BM'nin Hristiyan kulübüne üye ülkelerin hiçbirisinden cevap çıkmayacaktır. Çünkü Hristiyan kulübü ülkeler tarafından Kıbrıs adasında kurulu Müslüman bir devlet istenmiyor. Ne bu devlet, ne de bu devletin garantörü Türkiye isteniyor.

Yapılan bu haklı çağrıya hiçbir ülkeden cevap gelmedi. Sadece adanın yarı buçuğunda kurulu GKRY'den yoğun eleştiriler geldi ki, Rum tarafı zaten her Allah'ın günü bunu yapıyordu... Rum tarafı bununla da yetinmedi. KKTC'yi temsilen gelen yetkililerin BM üye ülkelerinin temsilcileri ile yapmak istedikleri görüşmelerin engellenmesi için her ülkeden talepte bulundular.

Dikkat edilecek olursa neredeyse bir asırdan beri süregelen Kıbrıs konulu görüşmelerde konu hep adada yaşayan Türkler, Türklerin nasıl yönetileceği ile ilgilidir. Bugüne değin yaşanan müzakere süreçlerinde hiç Rumlarla ilgili bir konunun görüşüldüğünü duydunuz mu? Ancak ada tarihine bakıldığında daima Kıbrıs Türk'ünün yaşam mücadelesine yön veren Rum eziyeti ve ambargoları görülecektir. Ticaretten eğitime, turizmden türlü etkinliklere, spor müsabakalarından müziğe hangi alana baksanız, hangi alanda uluslararası bir etkinlik yapmaya kalksalar Türklerin karşısına bir

Rum engeli çıkar. Adayı kendi ülkeleri gibi gören, Kıbrıs Türklerine azınlık haklarından bir fazlası dahi verilemez diyen bu Rumlarla aynı çatı altında nasıl yaşanır? Hele ki, yıllarca katliama uğramış, evleri malları yakılıp yıkılmış, yaşadıkları topraklardan sürülüp atılmış olan bu insanlara şimdi yeniden zorlayarak iç içe yaşayacaksınız nasıl denir?

Aslında şu anda adada görülen gerçekler, yaşamın içinden izlenimler o kadar net, o kadar açık ki... Adanın kuzeyinde Türkler, güneyinde Rumlar yaşıyor. Her iki halkın da kendine ait devleti var. Halklar hayatlarından memnun. Ne Rum halkı, ne de Türk halkı iç içe yaşamak istemiyor. Hele ki, Türklerin bu yönde hiçbir talebi yok; onlar kendi geleceklerini kurdukları KKTC devleti içinde planlamak, bu devletin içinde yaşamak istiyorlar. Zaten dili, dini, kültürü birbirinden tamamen farklı bu iki halkın bir arada yaşaması imkânsız. Yıllar önce bunun mümkün olamayacağı, Rumların türlü eziyetleri ve yaptıkları katliamlarla acılı bir şekilde yaşanıp öğrenildi. Türkler bu acılı dönemden çok çekti, hâlâ da Rum ambargolarıyla çekiyorlar.

Bu satırlar aracılığıyla BM üye devletlerine, AB ülkelerine, adada türlü menfaatler peşinde koşan devletlere sesleniyorum: Ne istiyorsunuz Kıbrıs Türklerinden? Bugüne değin hangi hukuk çerçevesinde davrandınız ki, Kıbrıs Türk'ünün elde etmiş olduğu tarihi ve hukuki kazanımlarından taviz talep ediyorsunuz? Siz kimsiniz? Kıbrıs adasıyla ilgili türlü tuzakları neden kuruyorsunuz? Rum Yunan ikilisinin akıl almaz taleplerine evet derken; Kıbrıs Türk halkının, garantör Türkiye'nin haklı taleplerini neden göz ardı ediyorsunuz?

Şunu bilin ki, Kıbrıs adasında Kıbrıs Türk Halkı hep vardı, sonsuza kadar da var olacak. KKTC devleti de yaşayacaktır. Siz ister bu devleti tanıyın, ister tanımayın; Anavatan Türkiye'nin garantörlüğü de bu devletin üzerinde olacaktır. Bırakın şu Kıbrıs Türk'ünün peşini, düşün yakamızdan. Yeter artık.

Eylülden kalan sesler

Gavur Memleketiymiş, Öyle Mi?

Erdal GÜZEL / 02.09.2026

Güzel, Türkiye'yi toptan 'gâvur ülkesi' diye niteleyen bir din adamının sözlerinden hareketle, dini temsil edenlerin dilini sorguluyor. Toplumsal ve ahlaki sorunların varlığını kabul ederken, bunları halkı suçlayarak açıklamanın kolaycılık olduğunu savunuyor. Din eğitimi veren kurumları ve görevlileri de öz eleştiriye çağırıyor; adalet, merhamet, dürüstlük ve kul hakkının gündelik hayatta nasıl temsil edildiğini soruyor. Yazının asıl itirazı, öfkeyle kurulan dışlayıcı sözün insanları dine yaklaştırmak yerine uzaklaştırabilmesi. İhtiyaç duyulanan yeni bir yafta değil, birleştirici bir ahlak ve sorumluluk dili olduğunu söylüyor.

[YAZININ TAMAMINA GİT >](#)

Yüksek Bilinç Rehberi Olarak Kur'an-ı Kerim

Zülfikar ÖZKAN / 21.09.2026

Özkan, Kur'an ve tasavvuf geleneğini insanın olgunlaşması ve benlik sınırlarını aşması üzerinden yorumluyor. Nefs mertebeleri, tevhid, anı yaşamak, akı kullanmak ve iyi eylem başlıklarını; Hawkins ve Keyes gibi isimlerin bilinç yaklaşımlarıyla ilişkilendiriyor. Korku, öfke ve taklitten vicdan, sevgi ve sorumluluğa geçişi bir iç gelişim yolu olarak görüyor. Yazının kurduğu eşleştirmeler yazarın manevi ve felsefi yorumlarıdır. Metnin temel çağrısı, inancı yalnız tekrar edilen bilgi olarak bırakmamak; davranış, öz farkındalık ve başkasına fayda üreten bir yaşama dönüştürmek. Özkan'ın ay içindeki huzur ve şimdi üzerine yazılarıyla aynı arayışı sürdürüyor.

[YAZININ TAMAMINA GİT >](#)

Yazarlarımız

Konur Alp AKINCI

1 yazı

Seyfettin KARAMIZRAK

3 yazı

Yunus Vehbi YAVUZ

4 yazı

İlhan KARAÇAY

2 yazı

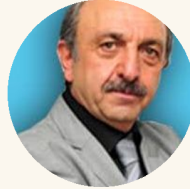
Yunus ÖZEN

1 yazı

Zülfikar ÖZKAN

3 yazı

Erdal GÜZEL

2 yazı

Sadık Kemal TURAL

1 yazı

Yaşar RAVANOĞLU AKDAŞ

2 yazı

Murat YILDIRIM

2 yazı

Halil İbrahim KAHRAMAN

2 yazı

M. Halistin KUKUL

2 yazı

Naci KARA

1 yazı

M. Fatih

3 yazı

Nuri GÜRGÜR

1 yazı

Atilla ÇİLİNGİR

1 yazı

**Birlikte okudukça,
yeni yollar açılır.**

www.akcakocakulturplatformu.org

EYLÜL 2026 / SAYI 03